

культура

К*Ж

щоп'ятниці

всукраїнський тижневик 15–21 січня 2016 р.

і життя

Генотип вольності

стор. 5

Мистецька родина

стор. 9

Експерименти зі звуком

стор. 11

Лицарі духу

фотоколлаж Романа РАТУШНОГО

редактор
Надія ПАСТЕРНАК

у місті лева

■ ТРИМЕТРОВИЙ ДІДУХ

У переддень Різдва, на Свят-вечір львів'яни встановлюють головний символ Різдва – дідух у центральній частині міста. Це теж величаве дійство й гарна традиція, яка відбувається вже впродовж багатьох років.

І цього разу учасники свята та гості зібралися біля Ратуші і колоною на чолі із зіздарем рушили до місця встановлення дідуха – на площу біля храму Петра і Павла. Діти з ансамблю «Джерельце», колядуючи та дзвонячи дзвіночками, пронесли маленькі дідухи від площі Ринок до площі Яворницького, щоб доповнити ними центральний міський дідух. Після цього різдвяний символ відкрили для огляду.

Сам дідух, заввишки понад три метри, прикрасили різнобарвними стрічками майстри Шевченківського гаю.

■ ВЕЛИКА КОЛЯДА

У храмі Пресвятої Євхаристії (Домініканському соборі) розпочався XVII фестиваль «Велика коляда».

Він триватиме до 24 січня: на цей день запланований заключний гала-концерт, а загалом галичани колядують до 15 лютого – до свята Стрітєння Господнього.

У фестивалі «Велика коляда» візьмуть участь близько 70 різних колективів зі Львова, районів області та інших міст України. Як і минулоріч, коляда звучатиме у виконанні дітей різного віку, дорослих, представників церковних хорів усіх конфесій. Головний акцент цього разу робиться на бойківській коляді.

Концерти у Домініканському соборі відбуваються щодня: у вихідні вони розпочинаються о 14-й або 15-й годині, а в будні – в 19.00.

■ ПОВСТАНСЬКИЙ ВЕРТЕП

Упродовж Різдвяних свят молодіжні громадські організації Львівщини показують «Повстанський вертеп». Усі зібрані кошти витратять на амуніцію для бійців АТО.

«Сценарій розроблений членами Молодіжного націоналістичного конгресу ще в 2009 році. У ньому використані особливі персонажі: від традиційних – доброго ангела, хитрих жидів до зовсім незвичних – Сталіна та енкаведиста. Колядки також незвичайні – це автентичні різдвяні пісні, які співали українські повстанці. Зважаючи на війну з Росією, такий вертеп є дуже актуальним. Побачити незвичних персонажів можна на вулицях, площах та кав'ярнях міста та області.

«Слава Богу на висоті, а мир людям на землі»

Надія ПАСТЕРНАК

У Львові відбувся десятий фестиваль «Спалах Різдвяної зірки».

Цього яскравого дійства завжди з нетерпінням очікують і львів'яни, і гості міста: уже впродовж десяти років на другий день Різдвяних свят Львовом крокує величезна колона колядників із традиційними різдвяними зіздами.

Свято має свій незабутній колорит, своє забарвлення, адже у ньому віддзеркалюються події, які відбуваються за рік в Україні.

Кожного року виготовляється нова зізда. Цьогорічною «головною героїнею» Різдва стала Звізда Миру – величезна, двометрова в діаметрі, ніжно-блакитного кольору, із символом миру у центрі – білим голубом, і написом: «Слава Богу на висоті, а мир людям на землі».

Ще одна величезна зізда присвячена темі милосердя, адже недавно Папа Римський Франциск проголосив 2016-й Роком милосердя. Із цими та багатьма іншими зіздами колядники йшли центральними вулицями Львова. Величава хода розпочалася від храму Пресвятої Євхаристії й пройшла площею Ринок, проспектом Свободи до Опери. Її

очоловав Архангел Михаїл із ангелами-воїнами та ангелами світла. Цікаво, що учасниками фестивалю стали представники Черкащини та Полтавщини, які навчилися творити такі зізди, відвідуючи майстер-класи у Львові.

«Спалах Різдвяної зірки» виник у Музеї народної архітектури та побуту.

Він став одним із найяскравіших різдвяних заходів Львова. Виготовляти зізди, долучатися до ходи зіздарів стало доброю традицією міста.

Цьогоріч у традиційній події взяв участь міський голова Андрій Садовий.

У мирний час львів'яни створили «зіркову» колекцію «Пори року», «Вифлеємська», «Євро 2012» і десятки інших.

У часи Революції Гідності вони зробили зізду «Патріотичну» й повезли її до Києва на Майдан. У пам'ять про героїв Революції Гідності було створено зізду, оздоблену сотнями свічок, у центрі якої глобус – як свідчення, що слава про українських героїв облетіла весь світ.

Щороку все більше охочих відвідують майстер-класи з виготовлення різдвяної зірки, які проводить народний умілець й великий ентузіаст цієї справи Богдан Новак.

І цього разу він закликав юних майстрів приєднатися до виготовлення різдвяних зізд і запропонував ввести це до шкільної програми з трудового навчання, адже це і геометрія, і математика, і образотворче мистецтво.

Фото Йосипа МАРУХНЯКА

На коляду до Львова

Цьогорічне Різдво львів'яни святкували разом із Президентом.

7 січня Президент України Петро Порошенко разом із дружиною та дітьми приїхав на Різдво до Львова. Спочатку вони відвідали святкове богослужіння, потім у палаці Потоцьких зустрілися із родиною, яка виховує шістьох дітей віком від 6 до 15 років, позбавлених батьківського піклування.

Цей дитячий будинок сімейного типу родини Бузівок у вересні 2014 року переїхав із Луганської області до Жовківського району Львівської області. Із січня 2015-го він розміщується у селі Стремін.

«Хочу, щоб вас побачила вся країна, бо ваш приклад є зразком людей, які можуть поклатися на країну, а також на свої сили: не пасувати перед труднощами, а реально працювати, засукавши рукави, і робити свою справу».

Після цього високі гості у супроводі голови Львівської облдержадміністрації Олега Синютки та голови Львівської облради Олександра Ганущина відвідали площу Ринок, де відбувається традиційне святкування. Біля міської Ратуші їх зустрів мер Львова Андрій Садовий.

Біля шопки їх колядками та віншуваннями привітав вертеп.

фоторепортаж

**Свята
тривають...**

редактор
Світлана СОКОЛОВА

КІНО

■ НЕСВІДОМЕ ШІСТДЕСЯТИХ

Національний центр Олександра Довженка новий рік розпочав серією показів «Сім коротких зустрічей: Кінематографічне несвідоме 60-х» у рамках виставки «Мистецтво українських шістдесятників. Можливість музею» в Національному художньому музеї України.

Програма звертає увагу на репрезентацію течій мистецтва шістдесятників в кіно, на здебільшого неканонічні жанри мистецтва 1960-х. Серед тем – музика та анімація, урбанізм та моральні конфлікти шістдесятників.

На початку січня відбулася презентація циклу «Між фольклором і авангардом: композитор Володимир Губа». Показані фільми Леоніда Осики «Та, що входить у море» (1965) та «Хто повернеться – долюбить» (1967).

«Та, що входить у море» – коротка поетична притча про початок людського життя. Маленька дівчинка грає на березі моря, і воно стелиться перед нею, наче вільна поетична стихія буття. А поруч на пляжі минає доросле життя.

Ця стрічка була дипломною роботою Леоніда Осики у ВДІКу. Проте диплом не затвердили, а фільм не потрапив на екрани. За нього режисера звинуватили в «екзистенціалізмі», «занепадництві», «запозиченнях у “новій хвилі”». Втім, за свідченнями В. Губи, Сергій Параджанов настільки захопився картиною, що жартома пропонував перейменувати київську кіностудію на честь Леоніда Осики.

«Хто повернеться – долюбить». Поет-солдат Володимир блукає тернистими шляхами початку

Другої світової війни. Бачить смерть командира, розстріл ромів німецькими окупантами. Нарешті пристає до партизанів, які намагаються підірвати фашистський потяг.

Чи повернеться Володимир з війни, щоб долюбити, ми не дізнаємося. Проте тисячам і мільйонам таких поетів замість любові після війни залишилось лише чужа пам'ять, позначена вічним вогнем.

Це один із найбільш гібридних і вільних фільмів українських шістдесятних, у якому поезія кінозображення римується з віршованими монологами загиблих поетів воєнної генерації, а тема війни ледь не вперше в радянському кіно подається в негероїчному ключі політики пам'яті.

15 січня – «Репрезентація шістдесятництва: Анатолій Сирих»;

22 січня – «Анімаційна школа Київнаукфільму».

У фокусі – зміни в Україні

Світлана СОКОЛОВА

Українсько-німецька культурна асоціація ArtMaidan та українські кінопрокатники (компанія Big Hends Film) представляють спільний проект «ArtMaidan Кіно. Український кінофестиваль у Гамбурзі».

Фестиваль проходить за підтримки Міністерства закордонних справ України, Посольства України у ФРН, Генерального консульства України в Гамбурзі, Держкіно України, Національного центру Олександра Довженка.

П'ять сучасних стрічок і ретроспективи фільмів в оригінальній версії з німецькими/англійськими субтитрами покажуть із січня по червень 2016 року в кінотеатрі «Метрополіс».

Глядачі можуть розраховувати на цікавий відбір успішних сучасних картин із України, які користувалися на міжнародних кінофестивалях і у громадськості в Україні великим схваленням та інтересом.

Мета – познайомити аудиторію з кіноландшафтом країни, яка через політичну ситуацію останні два роки перебуває у фокусі німецьких ЗМІ.

Глядачі побачать кращу продукцію українського кіно, де знайдуть розповіді та виразні образи соціальних змін, історії країни, культури і традицій. Кінопокази слугуватимуть платформою для міжкультурного обміну та діалогу.

Наприклад, розпочали показ демонстрацією фільму «Трубач» Анатолія Матешка. Головний герой грає на трубі в дитячому естрадно-духовому оркестрі «Березіль», який го-

тується до участі в конкурсі на приз мера. Головна умова конкурсу – одним із номерів програми має бути авторська мелодія. Обдарований Коля пише зворушливого «Бурлаку», але керівник оркестру потрапляє до лікарні. Чи зможе «Березіль» перемогти, незважаючи на хитрий план нового диригента?

А завершиться презентація українського кіно показом документальної стрічки «Наша Надія» (режисер Володимир

Надія САВЧЕНКО

Тихий), яка додає деталей до портрета Надії Савченко. Вона розкриває її характер, зазирає в дитинство – і монументальна фігура героїні набуває несподівано тендітних рис. На тлі анексії Криму, бойових дій на Сході про Надію розповідають її мати та сестра, бійці, що воювали разом із нею, і люди, яким не байдужа її доля.

Також передбачені бесіди із українськими режисерами, акторами, музикантами і письменниками.

Фільми та дати показів: *14 лютого* – «Люби мене» (2012); *13 березня* – «Дипломатична пошта» (1927) (у рамках фестивалю німого кіно); *17 квітня* – «Параджанов» (2013); *8 травня* – «Eastalgia» (2012); *19 червня* – «Наша Надія» (2015).

Кадр із фільму «Трубач»

«Первісний авангард»

Таку назву матиме науково-популярна стрічка про найдавніші українські музичні інструменти.

Її створюють на Українській студії хронікально-документальних фільмів.

Це розповідь про виникнення, усталення, побутування згаданих інструментів. Режисер – Олег Володкевич, автор сценарію – Богдан Жолдак, оператор – Юрій Мещеряков.

23 листопада 2015 року Державне агентство України з питань кіно уклало державний контракт із компанією-виробником фільму про надання державної фінансової підтримки, що становить 400 тис. грн.

Перші зйомки відбулися у репетиційній залі Національного академічного оркестру народних інструментів України. Один із героїв фільму, диригент Віктор Гуцал, проводить репетицію єдиного в світі оркестру, що складається із семидесяти народних інструментів, серед них такі прадавні, як кувиця, зозуля, теленці.

Картина шукає відповіді на запитання: як трансформуються звуки в народних інструментах, розділяються, помножуються і алегорично об'єднуються в оркестрах? Як розвивалася людина останні десяти тисячі років у синтезі звуків?

Режисер Олег Володкевич каже: «Для того, щоб відповісти на ці запитання, ми погодилися на експеримент – деякі інструменти спеціалісти відтворять згідно з автентичними технологіями і продемон-

струють їхнє нове звучання у комп'ютерній обробці, об'єднавши первісні звуки із сучасним музичним авангардом».

Тема та історичні факти, порушені у фільмі, можуть стати першим глибоким дослідженням в аудіовізуальній сфері про українські народні музичні інструменти. Реліз стрічки планується у травні 2016 року.

арт-проект

■ РІК МАЙСТРА

Цьогоріч народному художнику України Івану Марчуку виповниться 80. Із цієї нагоди у Тернопільській області 2016 рік буде присвячений творчості видатного митця.

Планується виставка його робіт, зустріч із ним у його рідному селі Москалівці та конкурс серед талановитих дітей-художників на премію імені Івана Марчука.

■ ОЧИМА ПЕРЕСЕЛЕНЦІВ

До 30 січня у Києві, в Американському домі, — фотовиставка «В об'єктиві фотоапарату: життя в перехідному періоді очима молоді».

Представлені 50 із кількох тисяч світлин, зроблених учасниками фототабора National Geographic Україна для молодих переселенців. Табір працював у Харкові 5–10 липня 2015 року за підтримки Агентства США з Міжнародного розвитку (USAID).

20 юнаків та дівчат намагаються передати долю людей, які не зі своєї волі покинули власні домівки і мають починати все з чистого аркуша. Моменти життя потерпілих внаслідок конфлікту на території власної країни фіксували фотографи-аматори віком від 17 до 30 років.

■ ТИЧИНА І СВІТ

Незабаром колектив Музею-квартири Павла Тичини буде радий повідомити про 125-ліття Павла Григоровича. До знакової події підготовлено великий культурно-освітній проект «Святкуємо всім світом», під час якого пройде декілька вечорів культури різних народів світу, до яких так чи інакше була дотична творчість Тичини. А розпочинають зі знайомства із африканською культурою — цього разу у новому, модерному форматі.

15 січня гості музею матимуть змогу не лише переглянути картини африканських художників та сакральні предмети побуту народів Африки, а й прослухати лекцію Юрія Косенка з історії африканської літератури, подивитись біографічну драму «Непідкорений», взяти участь у майстер-класах із танців, співів та гри на тамтамах.

Дарина КРАСНА

Устоличному «Мистецькому Арсеналі» – ретроспективна виставка одного з найвідоміших у світі українських художників – Івана Марчука.

Художник систематизував свої роботи в 11 творчих циклів. На експозиції «Генотип вольності» представлені 150 полотен із циклів «Голос моєї душі», «Пейзаж», «Біла планета 1», «Біла планета 2», «Натюрморт», «Нові експресії», «Погляд у Безмежність».

За версією британської газети TheDailyTelegraph, його ім'я

віднесене до сотні геніїв людства, які створюють багатоплановий образ світу і визначають перспективи розвитку постіндустріальної цивілізації.

Іван Марчук – народний художник України, лауреат Національної премії України імені Тараса Шевченка, почесний громадянин міст Києва та Тернополя, член Золотої гільдії Римської академії сучасного мистецтва.

У доробку майстра близько 5000 картин, які є на всіх континентах. За півстоліття творчої діяльності він провів понад 150 монографічних та 50 колективних виставок. Протягом останніх трьох років полотна художника експонувалися переважно за кордоном (Литва, Німеччина, Польща) із місцями народної дипломатії – утверджувалося місце України в європейському просторі.

Народився художник 12 травня 1936 року в селі Москалівка Тернопільської області, навчався у Львівському училищі декоративно-прикладного мистецтва імені Івана Труша на відділенні декоративного розпису та на відділенні кераміки Державного інституту прикладного і декоративного мистецтва. У середині 1960-х приїхав до Києва, де віднайшов шлях у мистецькому просторі, котрий дозволив стверджувати «Я – есмь!» Далі жорстке протистояння системі, яка придушувала все, що не вписувалося у догми соцреалізму. 12 років еміграції (Австралія, Канада, США), після повернення з

Генотип вольності

якої з вересня 2001-го майстер живе й працює в Києві.

Вплив його полотен на глядача порівнюють з дією на підсвідомість 25 кадру. І творить митець, окрім пейзажів і портретів, на підсвідомості. «Наперед не знаю, що малюватиму, – каже він. – Виникає образ, другий, рука мене сама веде. На виставках кажуть: подібного ніколи не бачили. А я кажу – коли б таке зустріли, то не побачили б мене, адже цінується те, чого ще ніколи не було».

Марчук винайшов техніку «пльонтанізм» (від слова «пльонтати» – плести, переплітати), що балансує на межі рукотворного та технологічного і через складність філігранного виконання і трудомісткість практично не підлягає повторенню.

Спробувати розгадати його феномен можна, якщо завітаєте до 31 січня на виставку.

На фото: Іван МАРЧУК та його роботи

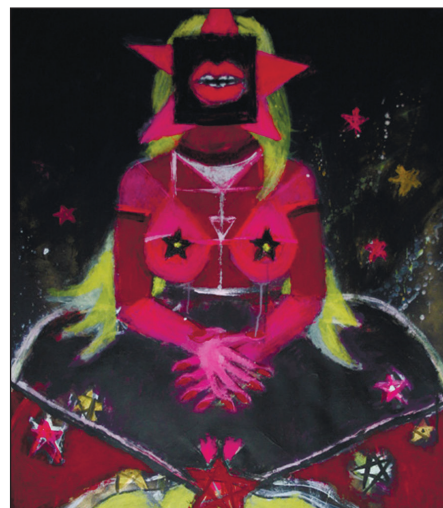
Колекціонування – виклик

У Київському національному музеї російського мистецтва розпочато демонстрацію виставок у рамках проекту «Музей і колекціонери».

Перша виставка «Інна Хасілева. Із колекції Івана Ступницького» пройде з 16 до 27 січня.

Іван Ступницький – молодий збирач сучасного українського мистецтва, чия колекція зараз налічує понад п'ятдесят робіт. А Інна Хасілева – самобутня яскрава художниця з Одеси. В її роботах глядачі вбачають крик душі, протест проти трансформацій, що спостерігаємо в суспільстві, але яких більшість, на жаль, намагається не помічати.

Колекціонування сучасного мистецтва вимагає сміливості, вважають знавці. Можливо, не меншої, аніж для його ство-

рення – в обох випадках необхідна рішучість кинути виклик загальноприйнятому.

Придбання творів часто ґрунтується на суб'єктивній оцінці колекціонера, його життєвому досвіді, світогляді та вимагає великих затрат часу та ресурсів. Серія виставок «З колекції Івана Ступницького» дозволяє оцінити інтереси та «сміливість» молодого колекціонера.

«Для когось колекціонування мистецтва визначає статус, у моєму випадку це більше необхідність.

Моя колекція почалася з подарованої на день народження картини та відкрила зо всім нові двері у моєму житті», – говорить про свою пристрасть Іван Ступницький.

Лідія ОРЛЕНКО

редактор
Любов ЯКИМЧУК

акцент

ПАМ'ЯТІ МИХАЙЛА ГРИГОРІВА

3 січня в Києві помер поет і перекладач Михайло Григорів.

Михайло Григорів — представник Київської школи поезії. Народився 5 червня 1947 року на Прикарпатті. 1966-го вступив на філологічний факультет Київського державного університету імені Т. Г. Шевченка, де зійшовся із на кілька курсів старшими від себе поетами Василем Голобородьком, Віктором Кордуном та Миколою Воробйовим. У 1966–1967 рр. їх усіх виключили з університету. Втім, Григоріва стараннями Івана Драча Спілка письменників «відрядила» на навчання в Латвію до Ризького університету в плані «зміцнення братерських зв'язків між народами...»

Михайло Григорів працював в апараті НСПУ. Був головним редактором газети «Вісник Чорнобілля». Автор поетичних збірок «Вези мене, конику», «Спорудження храму» та «Сади Марії». Перекладав із латвійської мови.

Автор монографії «Київська школа та її оточення. Модерні стиліові течії української поезії 1960–90-х рр.» літературознавець Тарас Пастух так відгукувався про поета: «Михайло Григорів є одним із найцікавіших і найскладніших поетів-герметиків в українській літературі. Від самих початків він послідовно розпрацьовував цю складну форму поетичного письма, позбавляючи мову різноманітних часових нашарувань, вивільняючи її первісну виражальну силу та розкриваючи трансцендентні обрії суцього...»

Доктор філологічних наук Володимир Моренець стверджує: «Михайла Григоріва можна інтерпретувати безкінечно, бо "несть числа" внутрішнім образам розколотого ним слова, лексичного ряду, розтисненого самовладними (бо іще ніким не названими!) предметами і явищами світу, спостереженими у мить його сотворення». «Такі береги, мов закінчення душі на вустах», і «слово, мов стиснений сонях», готове вибухнути золотим ореолом своїх першосмислів, розлетітися докуч зернятами і знову прорости, прорости готове! — а проте «зживає себе неназваним». Навіщо? Щоб бути вільним, щоб лишатися «стисненим соняхом», поліскуючи «пилком перебування» (на зерні)».

Поховали поета у його рідному селі Лісний Хлібичин Коломийського району Івано-Франківської області.

Висловлюємо щирі співчуття рідним і близьким поета Михайла Григоріва.

Говорить війна

Телефоную батькам тричі на день – це мій сніданок, обід і вечеря.

На вечерю сьогодні у слухавці звук вибухів, але мама й сестра не поспішають у погріб, який використовують як бомбосховище, бо вже визначають місце боїв на слух. Цього разу стріляють не на їхній вулиці. Це гарна новина – снаряди більше не літають над батьківським двором із трьома старенькими яблунями та над головами батьків і сестри. Хоч і падають достатньо близько від них, але не настільки, як було раніше.

Це хороші новини. Втім, я досі не можу звикнути, що зміст слова «хороший» регресує, що семантика слів дрейфує, змінюється, бо на війні мова стає неслухняною і передбачуваною. І вже не мова встановлює рамки та є в'язницею змісту, як про це колись писав Ролан Барт, а війна втручається в мовлення, а через нього і в мову, розкладаючи її із середини. Оболонки слів наче й залишаються старими, але наповнюються новими змістами (у келих для вина потрапляє палена горілка).

Значення слів тут, у Києві, та їхнє значення там, на Луганщині, відрізняються, як відрізня-

Бойовики знову атакували позиції силовиків у населеному пункті Гнутове

ється мій досвід та досвід моїх рідних, які живуть буквально на лінії фронту, тому часом ми не розуміємо слів один одного, бо оперуємо якимись різними змістами. Коли я телефоную їм, щоб повідомити про те, що знайшла спосіб їх вивезти, кажу про це звичайними словами, як-от «домовилася з волонтерами, які завтра їдуть в зону АТО, вони вас вивезуть, збирайтеся». У відповідь на це моя сестра говорить, що в мене паніка і що залишатися там не так уже й небезпечно. Слово «вивезуть» її жахає, бо пересу-

ватися в такій ситуації може й небезпечніше, ніж знаходитися на одному місці. Але це лише кілька годин ризику, замість щоденного перебування під прицілом війни... Це її не переконуює. Слово «волонтери» їй теж не подобається, бо це чужі, незнайомі люди, вони хоч і офіційно прагнуть допомогати, але хто їх знає, довіряти зараз не можна нікому. Недавно вона почула у своїй кімнаті шурхіт, тому зайшла туди з ножом, а потім говорила мамі, що вбила би, якби це було потрібно для порятунку власного життя.

Із ножом вона входить і в розмову – весь час коле та ріже. Мені неприємно, але я наполягаю, повторюю свою фразу про виїзд, сестра підвищує голос та врешті натискає на кнопку та завершує розмову.

Я не знаю, чи повернуться всі змісти слів на своє місце, коли ця війна закінчиться, не знаю, чи вона завершиться взагалі. Я корюся, повідомляю волонтерам про відбій, про те, що потопельники не хочуть, щоб їх рятували, та чекаю на наступну порцію розмов – це їжа моя щоденна.

Дивиться на ГРАД, як на опади

Якщо вибухи та обстріли чути вночі, сестра скочується з ліжка на підлогу та повзе до виходу, далі у погріб – це окрема споруда на вулиці.

Мама навприсядки (зовсім неправильно, так не можна, мамо, повзком-повзком!) просувається теж до виходу.

Вони спускаються в обладнаний ними погріб, де тепер є агтечка, пляшкова вода, спечений мамою хліб, лопата для відкопування у випадку прямого потрапляння в будівлю снарядом. Також там є багато домашньої консервації, як це і має бути в погребі, а «закрам» для зберігання картоплі застелений теплими ковдрами. Я телефоную та уявляю маму, яка лежить у тому відгородженому вузькому просторі, закутана в плед, вона, можливо, вже дремає і в неї починаєть-

Підвал в селищі Опитне

ся нежить, бо в приміщенні сиро. Але додзвонитися до неї не можу – там на глибині немає зв'язку. Тепер «погріб», «закрам» та всі ці слова у їхній мові матимуть інший відтінок,

як і слово «підвал» у сотень тисяч городян, які жили та живуть під артобстрілами.

Слухавку бере тато, він сидить у садку біля будинку. Він дивиться на ГРАД, як на опа-

ди. Щойно над його головою просвистів снаряд, а він не ховається. Сидить на колонці та курить.

Не лише реальність змінює мову, а й мова змінює реальність, особливо коли вона отримує нову, часом антонімічну семантику, тобто, коли мова обслуговує брехню, у тому числі брехню державного рівня. «Війна – це мир, свобода – це рабство, сила – в незнанні», – я лише тепер зрозуміла, як люблю і ненавиджу роман «1984» Дж. Орвелла, котрий із таким же успіхом можна було б назвати «2014».

Адже тепер та частина країни, де я народилася і виросла, перетворилася на антиутопію – для всіх адекватних людей, і на утопію, принаймні кроком до утопії – для людей, які вірять у телевізор.

акцент

■ ТОМУ, ЩО ГОРДІ

Домовляюся про зустріч зі своїми знайомими, які дуже хочуть відокремлення Донбасу від України. Два Олександрі — син і батько — сидять переді мною за столиком у кав'ярні, а їхні прізвища вже в телефонах людей, які мене страхують. Мені трохи незручно через це, бо ж я їх знаю стільки років, але що ж тепер...

— Вот тебе нравится этот рисунок «Тарас-Адидас»? — питає мене Олександр-батько про малюнок Дмитра Кришовського, де Шевченко зображений гоппником. — Мне, например, обидно, что они так...

Переді мною сидять ображені люди, які говорять якісь прості речі, котрі я могла би почути і в Києві. Згадують слова Юрія Андруховича, який припускав відділення Донбасу і Криму кілька років тому.

— Понимаешь, мы, как хоббиты, гордые и трудолюбивые, — говорить мені Олександр-син, який цієї ночі чергував у будівлі СБУ. Надворі, місцевих усередину намагаються не впускати. Хіба в якості заручників.

— А как относительно российского участия в этих событиях? — питаю я.

— Не вижу в этом ничего плохого.

— Ну, они же стремятся влиять на вас, — мене понесло, яких «вас», виправляюся. — На нас влиять.

— Люба, я тоже хочу на тебя влиять.

Далі питаю, чи дійсно в день захоплення Луганської облдержадміністрації в місті з'явилося кілька автобусів із людьми, які не є луганчанами. А Саша нагадує мені, як на київський Майдан приїздили із Західної України.

— Из Луганска тоже, тоже, — додаю я.

Телевізор стоїть у кожній хаті, його має навіть найбідніший українець, передусім він. Це безкоштовна інформація та розваги, які подають «на блюдечку с голубой каемочкой». А точніше — із біло-синьо-червоною.

Шкода, я не спитала двох Олександрів, чи вони дивляться телевізор. Мені здавалося, що я знаю відповідь.

Перевірка брехні всесвітньої

У нас наприкінці квітня 2014 року по російському телебаченню президент РФ Путін говорить, що російських військ немає на Сході України (це ми вже чули, бо перед цим «не було» їх і в Криму).

Нині ж далеко не перше квітня, щоб так жартувати. Розуміючи, що дійсність і картинка по телебаченню — це речі, які мало корелюють між собою, я збираю речі та їду на Схід, щоб побачити на власні очі, що ж там насправді діється.

Встановлюю собі кілька правил безпеки. По-перше, вирішую спілкуватися лише російською, а точніше її українським варіантом. По-друге, коли їду на якусь зустріч, хай навіть із давно знайомими, повідомляю двом різним людям адресу зустрічі та телефон співрозмовника. По-третє, вирішую не носити із собою жодної української символіки, хоч дуже хочеться. А ще одягаюся просто — про всяк випадок.

Двоє моїх тутешніх знайомих стали сепаратистами, ще один знаходиться в полоні у

Розгромлений Луганськ

терористів. Як поведуться із заручниками, розпитую в колишнього заручника Олексія. І він розказує про залякування каліцтвами та смертю, побиття та про деякі більш професійні способи катувань, наприклад, биття електрикою по вухах.

— Они же тоже люди, — каже мені колишній заручник терористів, — Они хотят справедливости, как и мы.

Це стокгольмський синдром, у більшості саме так спрацьовує психіка.

Завдяки старим контактам я потрапляю на таємні збори луганського Євромайдану. Зустрічаємося біля клубу, потім пересуваємося під дощем в інше місце. Це — приватний будинок у середмісті, в якому проходить наша нарада для вирішення нагальних питань. Ну, приміром, чи роби-

ти й надалі мітинги під носом автоматників (Сашко вже без зубів після такого одного заходу)?

Хто відповідатиме за медичний напрямок? Як організувати роботу сайта «Восток-СОС»? У цей час в Інтернеті поширюються списки активістів луганського Євромайдану, яких рекомендують вилучувати та вбивати, серед них — і ті, що зараз зі мною.

Ми виходимо зі зборів. Марина пропонує показати мені захоплене управління СБУ. На сумочці в неї розвивається жовто-блакитна стрічка, яку я прошу зняти.

— Да ничего, я не первый день с ней, — говорить вона, але знімає.

Уже темно. Вхід до управління забарикадований, біля фасаду стоять люди в камуфляжах. А в сквері, що ліворуч від будівлі, молодь грає на гітарі — там ми прогулюємося. Наче нічого страшного, якби не автомати в руках, якби не інформаційні бази у тих стінах, які допомагають знайти будь-яку адресу та викрасти будь-якого луганчанина.

Мовні діри

Руїни Первомайська

Мій дім став війною, і часто я не можу знайти не скомпрометованих слів, щоб про це говорити. Між мовою і реальністю тепер тріщина, діра.

Мова — дім буття (як казав Гайдегер), і коли буття стає війною, то і в мові оселяється війна.

І це не лише проблема російської мови, а й української, якою я пишу. Можливо, мені трохи легше працювати з мовою, ніж моїм колегам із України, які пишуть російською: деякі кажуть (наприклад, поетеса з Одеси Людмила Херсонська), що російська їх зраджує, бо нею говориться багато неправди. Втім, і мені буває тяжко знайти слова, які б відповідали дійсності.

Як я можу вживати слово «Луганськ» у старому значенні після того, як у місті вчинили стільки руйнувань, його пограбували, вбили та закатували стількох мирних мешканців? Як я можу писати про свій рідний Первомайськ, якщо 80

відсотків будівель міста зруйновано (так мені розповідають батьки), коли багато мешканців покинули свої домівки, а значить і Первомайська ніякого немає? Українська мова почала розкладатися із середини разом із українськими містами та вбитими в них людьми, вона почала мене підводити, як підводить мене реальність.

Мова, якою раніше можна було цементувати найповітряніше і найхімерніше — людські почуття, стала ненадійним домом нашого буття, а саме буття перетворилося на перманентну війну. Окрім того в ній тепер криється і мій страх: за життя моїх рідних, за батьківський будинок, за моє дитинство, яке там пройшло.

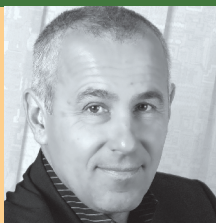
Я боюся це все втратити. Я здригаюся, коли чую історії про те, як у моєї сестри сепаратисти перевіряли вказівні пальці на наявність мозолів від снайперської гвинтівки. У неї там був опік, який можна сприйняти як слід від мозолі, що зійшла, і пощастило, що опік трохи не на тому місці.

Життя в тилу та на лінії фронту — це дуже відмінні досвіди, які змінюють значення слів, що ними спілкуються ті чи ті люди. Ми всі говоримо різне, навіть коли озвучуємо одними словами. У російську закралась брехня, а в українську закрадається поручування. Але і його треба порушувати, щоб подолати прірву між нами, цю мовну тріщину.

Виявилось, що немає нічого стабільного, взагалі нічого. Ні стабільного твого дому, бо його можуть окупувати, ні стабільного мовного дому, бо його підважує реальність.

редактор

Володимир СУБОТА

харків

■ «СЛОВНИК НАГОЛОСІВ»

Під такою назвою у муніципальній галереї представлена виставка живопису Олени Кудінової — відомого майстра візуального сучасного мистецтва. Навколишній світ художниця сприймає очима дизайнера, що закономірно позначилося на її полотнах, які об'єднані загальною назвою «Словник наголосів». Шанувальникам образотворчого мистецтва запропоновано самим визначити життєві наголоси, оглядаючи контрастні та різнобарвні полотна. Насамперед вони покликані розбурхати людські емоції, фантазії, естетичні відчуття. Філософські засади загалом притаманні творчості Олени Кудінової. Саме за таку інтелектуальність і моральність своїх робіт вона не одноразово здобувала перемоги на міжнародних мистецьких конкурсах.

■ ФЕНТЕЗИ РЕАЛІЙ

Олексій Яловега — помітна особистість і універсальний художник. Він уміє органічно поєднувати живописні абстракції з відеорядом, таким чином створюючи міфічні інсталяції, які приваблюють шанувальників сучасного мистецтва своєю незвичністю і парадоксальністю.

«Мпепоніса» (від грец. — мистецтво запам'ятовування) — така назва виставки Олексія Яловеги, яка відкрилася у центрі сучасного мистецтва «ЄрміловЦентр». Представлені тут роботи провокативні: спонукають до дискусії і полеміки. Вони торкають найпотаємніших струн людської душі, не даючи нікому мовчки дивитися роботи художника. Його активна громадянська позиція чітко простежується в усіх виставлених творах. Будь-то події на Майдані чи у рідному Харкові, на Сході України чи у Криму. Отож, документалістика митця зведена до рангу фентезі, а графіка і живопис додають феєричного й експресивного забарвлення.

■ «СВЯТОВИД»

Понад 20 фольклорних груп і вокальних колективів Харківщини та прилеглих областей взяли участь у традиційному фольклорному фестивалі зимового календаря «Святовид», що організовується обласним організаційно-методичним центром культури і мистецтв за сприяння департаменту культури і туризму Харківської облдержадміністрації. Свято покликане популяризувати культурну спадщину Слобожанщини, а саме українські народні традиції святкування Різдва, Святого Василя, Хрещення, колядування і щедрування.

Харків'яни та гості міста разом із фольклорними колективами «Шарівчанка», «Слобода», «Калинонька», «Вербиченька», «Воріття» Богодухівського, Дергачівського, Зміївського, Нововодолазького, Краснокутського районів були залучені до виконання щедрівок та колядок. А студенти музичного училища показали присутнім старовинне дійство «Різдво». Для багатьох цей фестиваль став відкриттям безмежного духовного багатства Слобожанщини, де плекаються народні традиції та звичаї як професійними, так і аматорськими колективами.

Володимир СУБОТА

Тільки у фойє Палацу культури залізничників, що у Харкові, зберігся унікальний монументальний живопис – настінний розпис 30-х років минулого століття, автором якого є академік архітектури Євген Лансере (1875–1946 рр.), брат відомої художниці Зінаїди Серебрякової.

На жаль, цим панно загрожує знищення. Причиною тому може бути бездумне виконання власником цієї споруди – управлінням Південної залізниці Закону України «Про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів в Україні та заборону пропаганди їхньої символіки».

За словами провідного співробітника відділу зведення пам'ятників Харківського науково-методичного центру охорони культурної спадщини Наталії Мархайчук, уже телефонували працівники ПК залізничників і цікавилися наявністю охоронних номерів настінних розписів Євгена Лансере...

Згаданий Палац культури збудований у стилі конструктивізму у 30-х роках і сьогодні є пам'яткою архітектури місцевого значення. Саме тоді Євген Лансере намалював на стінах дві картини площею 40

квадратних метрів кожна – «Партизани Кавказу» та «Зустріч комсомольців із селянами Криму».

Через роки настінний живопис втратив свій первотворчий вигляд і його завісили тканиною. Але під час підготовки до чемпіонату з футболу Євро-2012 відремонтували внутрішній інтер'єр палацу і реставрували розписи. Сьогодні вони мають такий же вигляд, як і у 30-х роках. Фахівці відзначають, що ці роботи відомого художника не є пропагандистськими і ні в жодному разі не підпадають під дію чинного закону. Хоча майстер і вдався до модної на той час робітничо-селянської і військової тематики, однак виразного ідеологічного забарвлення вони не несуть. Ідеологічні засади у вітчизняному мистецтві стали «канонічними» значно пізніше. На розписах ледь помітні комсомольський значок на сорочці одного з юнаків, книжку з написом «Ленін», червоний прапор без «серпа і молота» та

зірка на «будьонівці» верхника. Загальний краєвид – кавказький і кримський пейзажі на цих картинах зовсім не додають їм революційної ідеології.

На думку краєзнавця Михайла Красикова, панно Євгена Лансере посідає особливе історичне і мистецьке значення, воно виконане у незвичній техніці та має оригінальні сюжети. Як і будь-які інші культурологічні цінності повинне охоронятися державою. У довоєнний період у Харкові було чимало будов із схожими настінними фресками, виконаними видатними художниками. На жаль, уціліло мало. Настінний живопис знищено не тільки під час війни, а й у період репресій. Наприклад, роботи відомого українського художника-монументаліста Михайла Бойчука збили зі стін будов у Харкові відразу після його розстрілу.

Реалії такі, що сьогодні тільки 30 відсотків монументального образотворчого спадку України зберігається у музеях, а 70 – у

пам'ятках архітектури. Охороняються безпосередньо будови, які мають історичну чи культурологічну цінність, але аж ніяк не монументальний живопис, який знаходиться там.

Свою стурбованість щодо цього висловили учасники наукової конференції «Пам'яткоохоронні традиції Слобожанщини», яка пройшла у Харкові. Вони констатували, що, на жаль, у чинній нині інструкції про порядок проведення реставрації і паспортизації пам'яток історії, археології та мистецтва на території України у розділі, яким визначаються об'єкти монументального мистецтва, що підлягають обов'язковому обліку і паспортизації, монументальний живопис просто відсутній. Фахівці зазначають, що за радянських часів (а саме тоді писався цей нормативний документ і ним керуються досі) настінний розпис, монументальний живопис не вважалися такими, що заслуговують охорони держави. А вже здебільшого присутній лише у церковних храмах.

Утім, на конференції було відзначено, що монументальна скульптура, створена у період СРСР, однозначно підпадає під дію згаданого закону. Але про монументальний живопис у ньому не йдеться. Отож, такі живописні полотна на стінах історичних будов повинні не тільки вціліти, а й надалі охоронятися державою як мистецькі цінності.

На фото: настінний розпис Євгена ЛАНСЕРА

Дорослі граються ляльками

Останніми роками кількість людей, котрі цікавляться авторськими іграшками та ляльками, невпинно зростає.

Перше в Україні об'єднання майстрів авторської ляльки, до якого входять як художники-професіонали, так і аматори, презентувало у виставковому центрі «Бузок» понад 150 різножанрових іграшок ручної роботи, виготовлених із традиційних матеріалів (кераміки, фарфору, полімерної

глини) та і з використанням авторських технологій (вовни, бавовни тощо) під назвою «Сезон ляльок».

У нинішній час високих технологій і серійного випуску виробів індивідуальність і неповторність особливо цінуються. Цим видом мистецтва займаються дорослі, які кожну ляльку наповнюють особистісними рисами, створюючи таким чином колоритні персонажі – кокетливих фрейлін, шоколадних фей, відчайдуш-

них піратів, мрійниць у фрівольних убраннях, імпазантних пан-ночок.

Харківський осередок майстрів авторської іграшки потужно заявив про себе як на теренах України, так і на міжнародних виставкових заходах. Колекціонери залюбки поповнюють свої зібрання саме слобожанськими характерними ляльками.

На фото: експонат виставки аматорської іграшки та ляльок

редактор
Тетяна ЧЕРЕП-ПЕРОГАНИЧ

Мистецька родина

СІМ'Я МАЄ ЗБИРАТИСЯ ЗА КРУГЛИМ СТОЛОМ

У затишній міській квартирі дуету «Писанка», у самому центрі Чернівців, витає дух давньої української оселі.

Оксана з Іваном перетворили світлицю у таку собі українську хату з дубовими сволоками, сільськими дерев'яними лавицями, декоративними тареллями та образами на стіні, вишитим рушником на столі.

— Ми завжди збираємося всією сім'єю за круглим столом, щоб і в житті не мати гострих кутів, — говорить господиня. — У нас вдома ніхто не сідає за стіл наодинці. Лише всі гуртом.

У цій кімнаті — рідний Іванів Мишин, що на Коломиїщині, та Оксанин Кіцмань. А ще тут збирається завжди багато хороших людей.

— Так було і в оселях наших батьків, — розповідає подружжя. — Якось у 1990 році студія «Мосфільм» приїхала знімати документальний фільм про Різдво в рідне Іванове село. Зайшли до нашої хати, де за Святою вечерю вся велика родина, а ще почали заходити колядники. Оператори знімали та знімали, а потім почали питати, хто написав такий гарний сценарій театралізованого дійства та скільки разів проводилися репетиції. Москвичі не повірили, що наш народ просто цим живе. . .

ШАНУВАЛЬНИКИ ПРО «ПИСАНКУ»

«Вони такі схожі один на одного, весняні, зіллям закосичені, вишивкою підперезані, писанкові, рапсодіями споєні. . . Отими звуками, що доносяться з глибини віків» (о. В. Сиротюк).

«У піснях і мелодіях «Писанки» озивається наша душа, розкривається, немов квітка до сонця, український духовний світ» (В. Краснодарський).

«Мистецтво дуету «Писанка» пробуджує черстве серце до ніжності, зупиняє байдужість, вселяє нове життя у душі людські» (о. В. Гринишин).

Тепло і світло «Писанки»

Тетяна
ЧЕРЕП-ПЕРОГАНИЧ

Сімейний дует «Писанка» із Чернівців знаний і шанований не тільки в Україні, а й далеко за її межами.

Недарма Оксану Савчук та Івана Кавацюка, народних артистів України, називають коштовною перлиною національної культури, ангелами української пісні. Адже їхній творчий шлях рясно засіяний народною любов'ю.

А ще Іван та Оксана — прекрасне подружжя, чудові батьки, для яких родина дорожча від усіх сцен світу. Тому з особливим трепетом вертаються вони завжди з гастролей до рідного дому, де їх люблять і чекають.

Цимбаліст та співачка, зустрівшись одного разу, поєднали свої долі навіки: і в житті, і в пісні.

Із першим спільним концертом Оксана та Іван виступили саме на Великдень, і одразу ж так сподобалися, припали до душі глядачам, що люди їх назвали найкращим і наймилішим словом «Писанка». Сотні українських народних пісень, балад, легенд, інструментальної музики; десятки музичних альбомів, фільмів, телерадіо-програм. Записи їхніх музичних творів занесено до золотого фонду телерадіокомпаній світу.

Успішно презентували своє мистецтво в США й Канаді,

Оксана САВЧУК та Іван КАВАЦЮК

Франції й Фінляндії, Австрії й Німеччині, Італії та Ізраїлі, Швеції й Туркменістані, Чехії, Угорщині, Польщі, Румунії, Греції, Словенії, на Аландських островах, піднявши українську народну пісню та музику на рівень світової слави.

Окрім почесного звання народних артистів є лауреатами міжнародної премії «Дружба», літературно-мистецької премії імені С. Воробкевича, нагороджені медаллю «Божої Матері», орденами «За заслуги» III ступеня, Княгині Ольги, святого Георгія та іншими.

Вони єдині, а через те й перші, хто простелив українську стежину у світ сучасної духовної пісні. Для «Писанки» вся Україна, як одна велика родина.

— До слухача ще на початку дев'яностих ми прийшли саме з автентикою — тільки голос і цимбали. Такими нас хочуть чути, бачити й зараз, — розпові-

дає Іван Кавацюк. — Це тішить. Адже люди не цураються свого, в їхніх душах через наші пісні озивається голос предків. А цих гуцульських та буковинських пісень нами зібрано тисячі.

Творчість дуету «Писанка» — то вже класична борозна на ниві народного мистецтва. Вони вписали свою знакову сторінку в книгу української культури, національного надбання духовності.

І Оксана, і Іван вдячні своїм пращурам за те, що отримали від них такий багатий спадок — талант.

— Мій Іванко народився цимбалістом, — щиро ділиться жінка однією з родинних історій чоловіка. — Коли дід побачив свого внука відразу сказав: «Буде з нього цимбаліст». Так і сталося!

— В Оксани теж багато в роду було талановитих людей, — продовжує розмову Іван. — Її батько дуже вмів шив одяг, а

дід майстрував по дереву. Тепер наш старший син Олександр, отримавши спеціальність дизайнера, зайнявся ще й прадідовим ремеслом. А от молодший Тарас небаждужий до музики, хоча за фахом маркетолог. Ми раді, що хлопці обрали в житті кожен свою стежину, ми горді за таких самостійних і дорослих дітей.

А ще в нас є дві названі донечки — Настуся та сестра Вероніка. Ось такий творчий дует, ось така талановита родина. Вони щиро вірять у Господа, і Він їм щиро дарує свою любов, якою потім ці двоє людей, закоханих у життя, пісню, слово, одне в одного, діляться щедро з усіма оточуючими.

А бійці попросили зіграти «Аркан»

Весь 2015-й «Писанка» опікувалася тими, хто потребує не тільки духовної, а й матеріальної підтримки.

Благодійністю артисти займалися й раніше, але зараз майже весь свій час поруч із бійцями, котрі отримали поранення на війні, сім'ями загиблих, дітьми, яких лихо зробило сиротами, позбавило рідного дому.

— Минулий рік змінив нас. Ми зустріли багато незвичайних людей, які стали рідними по духу. Тепер вони є нашою родиною. Адже випробування єднають і згуртовують чи не найбільше, — говорить Оксана.

Її розповіді проникають прямо в серце, і сльозами скочуються з очей:

«Якось ми під час концерту вручили зароблені кошти вдові, чоловік якої загинув

від ворожої кулі на сході країни. А вона їх відразу ж передала рідним тяжко пораненого бійця, зі словами: «Йому ці гроші потрібніші!».

Або ще: «На Луганщині на концерті до Івана звернулися бійці з проханням заграти танок «Аркан». Він, звісно, загравав. Хлопці стали в коло і затанцювали. Це було щось неймовірне. На якусь мить нам здалося, що цей чоловічий танець зупинив війну».

Зі сходу від воїнів-захисників надходять листи, запрошення на весілля чи хрестини.

— Живемо цими вісточками. Вони нам такі дорогі. Але хай би вже закінчилася війна, щоб підтримувати ближніх частіше в радості, ніж в горі, якого так зараз навколо нас багато.

редактор
Євген БУКЕТ

Музика

■ ЗУСТРІЧ ІЗ ДМИТРОМ ГНАТЮКОМ

Щоразу дякую Господу за те, що впродовж життя зводив мене з напроцуд мудрими, доброзичливими і обдарованими творчими особистостями як минулого ХХ, так і нинішнього ХХІ століть. Як-от, наприклад, зустріч із видатним співаком сучасності Дмитром Гнатюком.

Улітку 2002-го, на той час співак – уже головний режисер Національної опери України, лауреат Національної премії імені Тараса Шевченка, а згодом – академік Академії мистецтв України й Герой України. Він запрошує сісти у м'яке крісло й, отак поволеньки, ми розпочинаємо з ним задумливу розмову, яка завершилась далеко за полудень спекотливої літньої днини: фактично, це був монолог співака...

■ ДО 200-ЛІТТЯ МИХАЙЛА ПЕТРЕНКА

Минулоріч редакція «Культури і життя» ініціювала громадську ініціативу зі вшанування пам'яті слобожанського поета-романтика першої половини ХІХ століття Михайла Петренка – «Дивлюсь я на небо». Сьогодні ми розпочинаємо цикл публікацій, присвячених поетові та його геніальному творінню.

Книга знаного театрального критика, хореографа, письменника, заслуженого журналіста України Володимира Корнійчука «Маестро Анатолій Авдієвський. Портрет хору з мозаїки» побачила світ 2012 року в столичному видавництві «Криниця» в серії «Бібліотека Шевченківського комітету» за програмою «Українська книга» Держтелерадіокомітету України (496 ст., із численними фотоілюстраціями) з нагоди 70-річчя заснування Національного заслуженого академічного українського народного хору імені Г. Верьовки та 80-ліття від дня народження його художнього керівника і головного диригента, народного артиста України, лауреата Національної премії імені Тараса Шевченка, Героя України, академіка Анатолія Авдієвського.

До видання ввійшли поліфонічні інтерв'ю автора з видатними вокалістами України, які починали свій творчий шлях саме в Національному хорі імені Г. Верьовки, зокрібно з народними артистами України, шевченківськими лауреатами Миколою Кондратюком, Дмитром Гнатюком, Євгенією Мірошниченко, Ніною Матвієнко та іншими. Фрагмент одного з них, із Героєм України Дмитром Гнатюком, що записане автором 2002 року, вміщуємо у газеті «Культура і життя» вперше.

На прийомі у Сталіна

– Я завжди молив Господа, щоби він посилав мені у житті добрих людей, – розпочав задумливо й лагідно Дмитро Михайлович. – І ви знаєте, на самому початку творчого шляху мені таки й щастило на сердечних і славних душею людей.

Вже навіть той факт, що по війні, 1946 року, я потрапляю до консерваторії, це також була їхня заслуга...

Отож, навчаючись у Київській консерваторії, я познайомився з Іваном Сергійовичем Паторжинським, Марією Іванівною Литвиненко-Вольгемут, Марією Едуардівною Донець-Тессейер, із Григорієм Гурійовичем Верьовкою та іншими видатними митцями-педагогами.

Із Григорієм Гурійовичем знайомство виявилось особливим, адже то була дуже симпатична людина – надзвичайно інтелігентна, доброзичлива й мила. Якось він запропонував мені поїхати з його хором до Москви на ювілейний концерт, приурочений до 70-ліття від дня народження Й. Сталіна. А було це 1946 року. Я, звичайно ж, погодився, хоча Іван Сергійович категорично заборонив мені їхати...

Москва. Великий театр і незабутній концерт.

Пам'ятаю, коли ми стояли на сцені, то звідти мені добре було видно у правій ложі Сталіна й Мао Цзедуна...

Одним словом, концерт пройшов гарно і публіка нас тепло приймала. Так ось, по завершенні до Григорія Гурійовича підійшов якийсь чиновник і запитав, чи не зміг би хтось із артистів проспівати для Сталіна кілька українських народних пісень на його ювілейному прийомі? На що Григорій Гурійович ствердно відповів, маючи на увазі саме мене.

І ось наступного дня за мною в готель «Марина роша», де тимчасово мешкав наш хор, під'їжджає машина і вже невдовзі мене везуть до Кремля: ось тут мене й охопив страх – чи це не арешт?..

Тож далі військові проводять мене в якийсь вузький коридор і давай ретельно обшукувати, чи немає раптом у кишенях зброї? Я, чесно кажучи, зняковів страшенно, розгубився. Натомість, мене підводять до дверей і наказують тут стояти,

Володимир КОРНІЙЧУК і Дмитро ГНАТЮК

а коли запросять виступати, то мені слід увійти до зали, зробити два кроки праворуч, зупинитись біля рояля, проспівати і точнісінько таким шляхом повернутися назад.

Уявіть собі: у такому переляканому стані я стою у коридорі... три години. І почав так переживати, що вже й забув, де ото стою...

Нарешті лунає команда: «Приготуватися на вихід». Відчиняються двері і я захожду до широченної й щирьт залитої сліпучим світлом Георгіївської зали. І, знаєте, на якусь мить мене ошелешило море світла, ці величезні і розкішні люстри, маса публіки на чолі зі Сталіним – фактично все Політбюро. І всі вони сиділи за довжелезним столом, на якому красувались всілякі страви, напої, лунали тости, публіка їла і пила... Й від усього цього у мене дух перехопило. Та коли підійшов до рояля публіка довкола відразу ж стихла. Лунає оголошення: а зараз перед вами виступить юний артист з України, який заспіває українську народну пісню «Дивлюсь я на небо».

Як співав – не пам'ятаю. Мабуть, швидше ридав, а не співав. На мій подив і переляк, що охопив мене з ніг до голови, пісню мою публіка дуже тепло сприйняла...

І ось встає Сталін – невеличкого зросту чоловік, хоч я раніше уявляв його гігантом, із люлькою в руці (цю деталь дуже добре пам'ятаю), й пихнувши нею кілька разів, мовив із явно грузинським акцентом: «Где работаєш?» – «Студент я, – відповідаю, – Київської консерваторії». – «У кого учішся?» Я називаю Івана Сергійовича Паторжинського.

«Славний певец, – каже Сталін, – поклон ему передавай».

А у Івана Сергійовича, пригадую, була фотографія з автографом – Сталін дуже любив Паторжинського як співака.

Коли я цю пісню проспівав, то повинен був повернутися і вийти із зали тією ж дорогою, якою зайшов, але Сталін мені й каже: «Садись покушай». Я сів, так собі скромненько за стіл, взяв якийсь пиріжок, надкусив, а проковтнути не можу. Згодом до мене підходить один із чиновників

На початку творчого шляху

та й каже: «Знаєте що, молодий чоловіче, коли відчуваєте, що вам незручно, то можете вийти із зали». На що я дав ствердну згоду і мені тут же підносять два пакети з наїдками і напоями, пам'ятаю, в них було вино «Хванчкара», яке любив Сталін, дещо, правда, солодкувате, із приємним запахом. А в іншому пакеті були й інші грузинські вина, коньяк, горілка й шампанське...

Тож мене тією самою машиною відвозять назад до готелю і я з усіма тими пакетами відразу йду до Григорія Гурійовича: десь близько шостої вечора було... А Григорій Гурійович, хвилюючись, уже давно мене чекає. І як тільки-но переступив поріг, він тут же й питає: «Ну як? Ти співав чи ні?»

– «Співав я, співав...» – «Тоді розповідай!»

І ось я розкладаю на столі оті пакети і починаю йому розповідати, як усе було. І ви знаєте, я йому розповів тричі! Тож Григорій Гурійович був дуже задоволений, і розійшлися ми по кімнатах десь близько другої ночі.

А вранці – від'їжджаємо до Києва.

І що найголовніше: як тільки-но приїхали, відразу ж їду до консерваторії. Зустрічаю там своїх колег-однокурсників, а вони мені й кажуть: «Ти, Дмитре, краще не заходь до Івана Сергійовича, бо він тебе прибор'є». Але куди ж дінешся: крути не верти, а йти треба. Тож і заходжу у клас та й кажу своєму наставникові: «Іване Сергійовичу, я привіз Вам уклін від Сталіна...» А він мені на те: «Йди ти геть від мене». – «Але ж, Іване Сергійовичу, я й справді привіз Вам уклін від Сталіна, перед яким у Кремлі виступав». – «Ну й брехун! Ви тільки гляньте на нього, на цього брехуна», – це вже він звертається до класу, в якому сидить душ із п'ятнадцять моїх колег, які чекають на подальшу «розправу». Я ж продовжую далі: «Коли не вірите, то запитайте в Григорія Гурійовича...»

І от він встає і прямисіньким ходом – до Верьовки. Не знаю, що там було, а коли повернувся, то відразу ж і випалив: «Ви тільки гляньте на ось цього студента: він, виявляється, і справді співав для Сталіна і для всього Політбюро». Тож у моїх колег відразу ж і настрий пропав, адже вони чекали іншого, а дехто вже й глузувати відверто почав, мовляв, ось зараз тобі перепаде...

Розмову вів Володимир КОРНІЙЧУК

редактор
Леся САМІЙЛЕНКО

музика

■ ЕТНОКУЛЬТУРНИЙ МУЗИЧНИЙ КОКТЕЙЛЬ

У київському Будинку актора відбулась презентація незвичайного альбому «Marinita», в якому поєднано музику різних народів.

Українська співачка Марина Захарова спільно з перкусистом Орханом Агабейлі представили на суд слухачів свою творчу експериментальну роботу, присвячену новорічно-різдвяним подіям, адже отримати несподівані емоції та відчуття дружби представників різних народів у ці дні особливо важливо. Саме під час різдвяних свят сам Бог чує молитву єднання душ.

А в цьому альбомі музиканти об'єднали український, азербайджанський, сефардський та ромський мелоси.

Альбом записувався наживо на студії «Комора» в Києві. Бонус-треком стала пісня Марини Захарової, яку вона створила спільно з угорським гітаристом Ференцом Бернатом. Оформив альбом відомий художник Рустем Скибін, який працює у стилі кримськотатарської орнаментальності. Також до візуальної частини ввійшли фотографії Ольги Латинської, Дінари Ахметової та Катерини Осадчої.

Продюсером проекту виступив Борис Захаров.

Каріна ПРОСЯНИК,
міжнародна медіа школа «АБІТУРІЄНТ»

■ ЯК «BIG-BOSS», ТАК І ВЕЛИКИЙ БОС!!!

Не ведуть на українських виконавців, які вигадують собі іноземні імена та назви гуртів.

Українська мова настільки багата, невичерпно і незбагненно колоритна, що, думаю, всі, хто її знає, знають і те, що, зазирнувши у словник, який, за словами класика Максима Рильського, є «пишним яром», можна знайти там такі колоритні й цікаво несподівані слова, що саме їхнє відкриття може стати предметом зацікавлення майбутніх шанувальників.

Але це я так. Інформація для роздумів ніколи не завадить. А роздуми мої виникли після знайомства з колективом, який має назву «BIG-BOSS».

Професійний лідер-вокаліст, випускник київського естрадно-циркового училища Володимир Фідик раніше був солістом-вокалістом і другом композитора, співака та автора своїх пісень Ігоря Добрянського. Вони просто дружили і час від часу переймалися справами один одного. Мабуть, не спроста, бо зовсім нещодавно вирішили створити гурт, який міг би не лише нагадати про творчість Ігоря Добрянського.

Творчому колективу «BIG-BOSS», який народився ось-ось, ледь виповнилося... Не будемо забігати наперед, бо про вік тут не йдеться. А от потенційні спроможності у групи творчих особистостей дають надію на те, що на українському пісенному олімпі відкриються нові зірки, які подивують не лише колишніх шанувальників групи «Ван-Гог», але й покоління сучасної молоді, яке чекає нових відкриттів.

Марина КОВАЛЕНКО,
Міжнародна медіа-школа «Абітурієнт»

Ігор Добрянський: «Мені найбільше подобається експериментувати зі звуком»

Колись цей чоловік підкорював серця шанувальників не лише української молоді.

Адже лідер гурту «Ван-Гог» разом зі своєю командою впродовж тривалого часу був серед тих, хто завойовував перші місця в рейтингу популярності. На його піснях виростло покоління прихильників музичних програм «Територія А», «Тинди-ринди» та й інших, про які останнім часом згадують як про найкращі часи в історії українського шоу-бізнесу наші співаки і музиканти. Принаймні тоді було з чого вибратися і куди звернутися тим, хто шанував українську культуру і пісню. Саме одним із таких був і залишається Ігор Добрянський, у творчому доробку якого не одна касета та альбом власних пісень, що й досі є улюбленими для багатьох. Але про існування гурту «Ван-Гог» уже почали забувати, адже колектив не витримав випробувань, які поставили перед митцями час і суспільство, і, як кажуть, зник із обрії українського шоу-бізнесу надовго. Але я не хочу вірити, що назавжди, адже добре знаючи цього чоловіка, не здивуюсь, якщо він ще заявить про своє відродження на іншій хвилі, бо порох у порохівниці має. Та й не припиняв творчої діяльності ніколи, адже в Києві, у греко-католицькому храмі Святого Василя, відкрив власну студію звукозапису «Ван-Гог», де успішно працює як звукорежисер та саунд-продюсер багатьох творчих проектів. Тож зустрілися у студії і, звісно, пан Ігор мене не лише здивував, а й підвищив настрій, бо ця здатність є однією з його рис характеру і граєній таланту.

– Ти вже декілька років поспіль є саунд-продюсером популярної програми «Фольк-мюзік» та дитячого каналу «Малютко». Як тобі там?

– Прекрасно! Колись мої друзі Оксана Пекун та Володимир Коваленко звернулись до мене, бо їм подобалась моя студія та якість запису. Це було ще тоді,

коли відгомін слави групи «Ван-Гог» не давав спокою і я намагався знову й знову відновити, вже іншим складом, саме цей проект. Але як хотілося не виходило і я з головою занурився в свою улюблену звукорежисерську роботу. Загребуваність завжди була, бо мене знали колеги по артистичному цеху і без роботи не залишався ніколи. Але «Фольк-мюзік» – це вже інший рівень роботи і професійності. Я подумав і вирішив спробувати, адже завжди можна навчитися щось робити краще. Вийшло, за що дякую Богу і своїм друзям, які мене запросили до співпраці. Зараз 70 відсотків усього, що

я ж сам усього досягнув і вирішив, що буде саме так – тільки добре! А людина чого хоче і прагне, того і досягає. Колись я, самбірський пацан Гога з друзями, вирішили, що поїхати в Київ і там спробувати себе – не страшно. Спробували і вийшло. Я познайомився з гарними людьми, які хотіли робити ту ж справу свого життя, що і я – звеличувати українську пісню. Спочатку було класно, а потім – гірше і зовсім погано. Але моє переконання стосовно того, що ми того варті і знову потерпаємо від зневіри, якої я сам особисто ніколи не мав, давало мені сил йти вперед і пробувати себе в інших іпоста-

глядач чує з екрана телевізора в програмі «Фольк-мюзік» – це моя робота, яка захопила так, що сам себе не впізнаю і хочеться ще і ще експериментувати. Я в собі відкрив таку рису творчості, як захоплення музичними експериментами, які сам ставлю за задачу, сам виконую, досліджую і в результаті отримую від цього колосальне задоволення і подяку колег. Не повіриш, але це такий кайф, коли чуєш результат своєї роботи в такому масштабі. Раджу тобі поїхати до Оксани з Володею і подивитися їхній музей, який вони організували на УТ-1. Неймовірно цікаво і пізнавально! Вони – молодці і я з ними. Уяви, який я щасливий! Який багатий, бо відчуваю, що зробив внесок у цю справу. Мабуть, це тому, що ніколи не ображався на долю та життя, яке не завжди, як у кожній нормальній людині, було простим

і легким. Я ж сам усього досягнув і вирішив, що буде саме так – тільки добре! А людина чого хоче і прагне, того і досягає. Колись я, самбірський пацан Гога з друзями, вирішили, що поїхати в Київ і там спробувати себе – не страшно. Спробували і вийшло. Я познайомився з гарними людьми, які хотіли робити ту ж справу свого життя, що і я – звеличувати українську пісню. Спочатку було класно, а потім – гірше і зовсім погано. Але моє переконання стосовно того, що ми того варті і знову потерпаємо від зневіри, якої я сам особисто ніколи не мав, давало мені сил йти вперед і пробувати себе в інших іпоста-

– Що але?

– Зараз можу лише сказати, що перші пісні, які виконуватимуть «BIG BOSS», будуть із репертуару хітів «Ван-Гога». Ми так вирішили разом із солістом Володимиром Фідиком, із яким товаришуємо вже бага-

то років. А вийшло все досить спонтанно. Якось ми потрапили в магазин, де продавалися перуки. Почали приміряти і це так нас розвеселило, що вирішили до невпізнання змінити зовнішність артиста, тоді з'явилась ідея створення творчого колективу. Зараз Володя працює з дівчатами з балету і наш дебютний експеримент дуже сподобався глядачам. Тож настрій – просто суперовий і ми сподіваємось найближчим часом презентувати цей проект на серйозному рівні. Треба ще трохи попрацювати і визначитися з репертуаром, хоча, незважаючи на неукраїнські назви, в основі цього проекту буде українська пісня. Вангогівські – це лише початок, бо в голові вже є і тексти і музика.

– Як завжди, вірю, що все буде добре. Як у тебе часу на все вистачає, адже ти й на дитячому каналі «Малютко» також працюєш успішно?

Нічого складного немає, коли любиш те, що робиш. Я на цьому каналі давно і, нагадаю, безпосередньо причетний до створення українського мультфільму «Лис Микита». Працював як продюсер і об'їздив із цим мультиком півсвіту. Був в Америці і Канаді, в Європі. Сам бачив, яке велике зацікавлення і захоплення викликала наша робота. На жаль, це був єдиний випадок, коли українці виступили на такому рівні в національній мультиплекції. Прикро, бо канал «Малютко» змушений купувати закордонні мультики і транслювати їх у перекладі українською. Дублюють їх професійні актори. А останнім часом левову частку цієї роботи доручили виконувати мені. Так, я озвучую тексти, сам пишу музику або роблю аранжування. Це нова сторінка моєї творчої діяльності. Дивовижно, але все разом насажує мене, додає сил і впевненості у майбутніх успіхах. Неначе доповнює одне іншого.

Насамкінець можу впевнено сказати, що є дуже щасливою людиною!

Розмову вела Леся САМІЙЛЕНКО

редактор

Елизавета КРАСНІЧЕНКО

МИСТЕЦТВО

Діалог із шістдесятником

Елизавета КРАСНІЧЕНКО

■ СКУЛЬПТОР І ПИСЬМЕННИК

«Гоголь — одне з рідкісних явищ в культурі, до якого неможливо звикнути, — розповідає автор скульптури Борис Довгань. — Насправді, є багато видатних явищ в культурі: ти знаєш, що вони видатні, але вони вже не несуть в собі нічого несподіваного... А з творчістю Гоголя все навпаки. Він геніальний письменник. Кожного разу, коли перечитуєш його твори, завжди знаходиш щось нове... Приємно усвідомлювати, що він ще радуватиме тебе в майбутньому. Це один із небагатьох письменників у світі, який своєю уявою створив цілу низку персонажів. Гоголь — людина коласального розуму, котра вбирає в себе світ, а потім творить. Йому треба було поїхати в Італію, щоб на-

писати «Мертві душі». Гоголь мав настільки багату уяву, що йому можна тільки позаздрити (посміхатися). Наприклад, коли він писав «Записки сумашедшого», на запитання — чи він щось подібне чув або бачив, відповів — «Ні, це моя фантазія спочатку і до кінця». Пан Борис розповідає про Гоголя так захоплено, що в якийсь момент здається — він описує письменника з натури. Так, він дійсно його бачив, адже перед тим, як виліпити його руками, виліпив його в уяві. Дивлячись на скульптуру, ми бачимо натхненного творчістю, як і її автор, закритого до буденного світу і відкритого до світу фантазії митця, якого викохала наша земля. І що ж це за стан такий — поцікавилась я у Бориса Степановича, а він мені відповів...

■ СТАН «ШИРОКО ЗАКРИТИХ ОЧЕЙ»

«Я намагався зробити у погляді Гоголя стан «широко закритих очей». Очі відкриті, але він не бачить нічого перед собою, він дивиться всередину себе, уявляє якийсь інший світ». Так, напрощуд влучно охарактеризував митець митця, очевидно, схожий стан час від часу відчуває і сам Борис Степанович у пориві своєї творчості...

■ НАРОДЖЕННЯ СКУЛЬПТУРИ

Як же зародилась ідея створення скульптури Миколи Гоголя, розповідає Борис Довгань: «Спочатку я зробив перехідну модель постаті Гоголя в бронзі близько 60 см, яка зберігається в Національному художньому музеї у Києві. Перед ювілеєм з'явилося бажання виліпити Гоголя у формі паркової портретної скульптури. Забачалося зробити українського Гоголя, наповненого соками української землі перед Петербургом. Чи вдалося це зробити — оцінювати вам. Хотілося б, щоб ця скульптура контактувала з людьми».

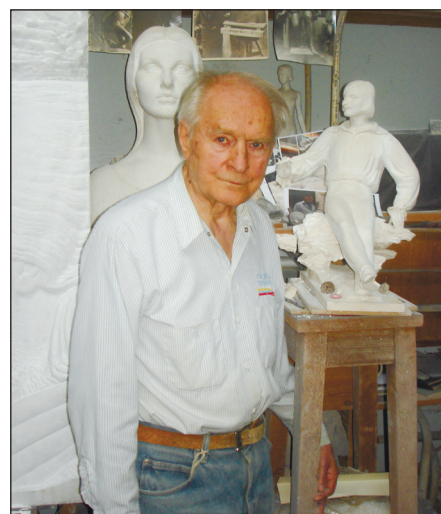
Елизавета КРАСНІЧЕНКО

Найголовніший місяць зими, який повниться новорічно-різдвяними святами, славиться також пам'ятними датами народження відомих і знаних особистостей.

6 січня шанувальники творчості Василя Стуса відзначали 78 річницю від дня його народження, також у цьому місяці народились Симоненко і Сосюра. Нещодавно мені пощастило поспілкуватись із добрим другом Василя Стуса, Григорія Кочура та Івана Світличного, шістдесятником, визначним українським митцем-скульптором Борисом Степановичем Довганем.

Борис Довгань не уявляє свого життя без творчості, адже у свої 87 років активно працює на мистецькій царині у жанрі портрета, пам'ятника, декоративної скульптури. У доробку автора низка меморіальних дощок, пам'ятників та паркових скульптур, які милують око киян, жителів інших міст України та світу. Це і пам'ятник молодому Олександрі Пушкіну у Гурзуфі, скульптура у співтворстві з архітектором Флоріаном Юр'євим найвищого значення в історії Папи Іоанна — Павла II, що з 2002 року стоїть у посольстві Ватикану, також майстер увічнив імена Тараса Шевченка, Івана Франка, Павла Тичини, Миколи Зерова, Григорія Кочура і того ж таки Василя Стуса та багатьох інших.

Нещодавно Борис Довгань закінчив роботу над скульптурою відомого, за словами нашої сучасниці і доброї знайомої їхньої родини, письменниці Ліни Костенко, «російського письменника, але українського генія» Миколи Гоголя. Із відкритим серцем та ласкавою посмішкою пан Борис коментує: «Сподіваємось відкрити пам'ятник Гоголю навесні до дня його народження або на День Києва. До того часу вже буде зроблено постамент із граніту. Наразі ми проходимо всі необхідні інстанції, щоб

скульптура молодого генія, у творчій думі, порадувала киян та гостей столиці».

ЗАБОБОНИ І ЗВИЧАЇ

Дуже часто, кожна людина знаходить свої символи у скульптурах і пам'ятниках. Очевидно, людям просто необхідно мріяти, загадувати бажання. Тож спільними зусиллями, поза часом і простором, відбувається історичний вир думок і прагнень людей навколо тих чи інших монументів, а особливо, а пам'ятників геніїв. Що про це думає сам творець: «Якщо людина починає вірити, то у неї з'являється впевненість у собі, що часто допомагає у здійсненні бажань», — запевнив Борис Степанович. Вочевидь, образ Гоголя надихатиме письменників, поетів, журналістів та усіх для кого творчість — життя.

ПРОРОЦТВО ВІД МАЙСТРА

«Планується поставити скульптуру на Подолі, на вулиці Іллінській. На мою думку, це місце особливе для письменника, адже поруч була бурса, з якої виходив головний герой твору Миколи Гоголя «Вій» — Хома Бруд зі своїми товаришами, базар, де вони розгулювали. Поруч найдавніша у Києві Іллінська церква, Києво-Могилянська академія, неподалік — Скворода. Разом із тим є пропозиція встановити її у Мар'їнському парку, де стоїть Леся Українка, Марія Заньковецька». Проте більше пан Борис схиляється до ідеї поставити Гоголя на Подолі. На його думку, це містична для Києва і рідна для Гоголя місцина.

Пам'ятник Гоголю у виконанні Бориса Довганя вражає витонченістю виконання, свіжістю ідеї щодо її втілення, заглибленого у себе молодого письменника. Юний письменник щасливий в момент свого єднання з українською природою, з українською душею, він щасливий на рідній землі. У його правій руці можна побачити перо, однак, руки застигли у помаху, нібито крила, і тому припустимо, що це перо є продовженням його руки-крила... Молодий, творчий, креативний та натхненний природою геній — таким його

зобразив відомий скульптор і наш сучасник Борис Довгань.

Борис Степанович Довгань — це не просто скульптор із великої літери, він належить до когорти тих, чия праця вкорінюється в історію української культури. Ще з ранніх літ руки майстра невтомно працювали на благо мистецтва, не знаючи втоми. Україна та світ побачили його скульптурні портрети поетів Василя Стуса та Івана Світличного, правозахисників Генріха Дворка та Юрія Кочержинського, композитора Леоніда Грабовського, художника Анатолія Лимарева. В ті, комуно-більшовицькі, часи скульптор створив композиції: «Поет і кат», «Архіпелаг ГУЛАГ», «В зоні». Для

цього треба було мати велику мужність. Також автор впродовж десятиліть творчості звернувся і до біблійної тематики, зробив в мармурі композиції: «Моління про чашу», «Христос і Іуда». Композиції, які пробуджують філософські роздуми.

ПОДАЛЬШІ ПЛАНИ

Проте руки митця не знають відпочинку, адже безліч творчих задумів та ідей, над якими працює Борис Степанович, не дають спати спокійно. Наразі, автор разом із співавтором Павлом Боцвіном, створюють пам'ятник Олександрі Вертинському, відомому музиканту, барду.

Також скульптор задумав створити пам'ятники Василю Стусу (постать в граніті), геніальному співакові Борису Гмирі, відомому художнику, киянину Казимиру Малевичу.

СЕКРЕТ ТВОРЧОСТІ

Секрет творчості у кожного митця свій, унікальний, на те він і секрет. Дружина Бориса Степановича — Маргарита Довгань, його помічниця і добрий товариш з якою вони живуть у творчості понад 60 років, за принципом: життя — це творчість, а творчість — це життя.

На фотознімках Борис ДОВГАНЬ та його роботи: «Микола Гоголь», «Папа Іоанн-Павло II», «Даная»

редактор
Леся САМІЙЛЕНКО

КНИЖКОВА АБЕТКА

■ ДОТОРКИ...

Оксана Стусяк із тих, хто сміливо стукає у двері творчості. Такої думки про неї автор передмови, член НСПУ Б. Маринюк. Юна поетеса і письменниця тільки мріє стати журналістом, бо — школярка. Але її перша збірка «Доторки злеліяного здвигу» засвідчила не лише потяг до творчої професії, а й наявність підстав.

Можливо тому, що народилася і живе у Косові, одному з найчарівніших куточків Івано-Франківщини, можливо тому, що вродилась такою, але віршувати і говорити поетичною мовою вона почала чи не відразу після народження. Так про неї говорять і такою її знають земляки. А ще у своєму юному віці Оксана є активною громадянкою, яка має свою позицію і бере участь у всіх найкращих починаннях свого краю. Бо ж душа у дівчини — така поетична. З оповідання «Перемога весни» знаю, як вона відчуває природу та всю її красу, бо обдарувала її розум сама природа.

Нині вона закінчує школу. А друкується у місцевій пресі з п'ятирічного віку. Навчається на відмінно і є активним членом учнівського самоврядування, учасницею творчих конкурсів і художньої самодіяльності. А ще в її рідному краї юну письменницю добре знають як поетку-пісняра. Як-от «Відходить листопад» на музику Петра Коржа, що є покищо невеличким внеском в українську скарбницю духовності.

Дар'я ГОЛОВАТЮК,
міжнародна медіа-школа «Абітурієнт»

■ ВОНА ІЗ ТИХ, ЩО ВІРИЛА В СЛОВА

Для неї ж бо слова — це вже маленькі вчинки.
Робити вигляд, що все ще жива, —
Для неї звичка і нема зупинки.

Вокзали, сумки, люди навкруги,
Слова. І слів їх безліч тут повсюди,
Тут вмерти ніде від нудьги,
Та умудряються, вони ж бо люди.

Все ще вокзал, а потім лиш квиток.
Спитають: «Вам куди?» — «В один кінець
Туди, де сонце ближче до зірок»,
Та хоч кудись, давайте, хай вам грець.

І знов вона сидить та не мовчить,
Чита молитву, вірить та благає,
Того, про що душа її кричить,
За те, від чого знемагає.

Так тяжко іноді повірити в слова,
Що це не просто казка на ніч.
Для неї жодна ваша казка не нова,
І кожен вечір з тишею віч-на-віч.

Вона все знає, пише ж бо сама
Листи й пакує їх в конверти.
Чекає, поки прийде та зима,
Коли слова — не просто інструменти.

Наївна, вірить, пише книгу вам,
Скажіть хоч хтось, що ви цього не варті.
І що не треба вірити вашим словам.
Краще самі скажіть їй це на старті.

Леся САМІЙЛЕНКО

Книга Марії Морозенко про видатну художницю нашої епохи — безцінний скарб не лише літературного жанру, а й документально-художнього.

Це — перша цеглинка у побудові храму пам'яті про мисткиню, яка залишила по собі високохудожні твори й світлі спогади всіх, хто її знав особисто.

«Ганна Самутіна: жнива моєї творчості». І в передмові до видання автор каже, що це «художньо-публіцистична повість про життєвий і творчий шлях заслуженої художниці України за спогадами її друзів і близьких, щоденниковими записами, листуваннями. Самобутня українська мисткиня постає перед сучасниками і нащадками в усій величї її життєвої боротьби за духовне і мистецьке зростання». Щиро дякує всім, хто долучився до виходу у світ цієї книги, адже людей, які охоче підтримали ідею її видання — дуже багато, а творчість художниці і досі гідно не оцінена.

Звання заслуженої художниці ця жінка отримала лише тоді, коли вже літа та хвороба прикували її до ліжка і звістка про нагороду вихлюпнула з її очей сльози радості. І як кажуть, на все свій час, адже життєвим кредо Ганни Самутіної були її слова: «Якщо ти художник, то можеш із непотребу зробити художні речі».

Але все, що дізнаєшся, прочитавши книгу, спонукає на роздуми про те, що художниця жила і творила на майбутнє, таке непередбачуване і незвідане для простих людей, які не вірять ані в силу природи, ані в космічну незбагненність нашого буття. А вона все своє життя і творче і земне сповідувала саме ці ідеали та цінності. Була «дивакуватого» і надзвичайно безко-

Жнива її творчості

«Творчість космосу»

рисливою... Вродилась такою і такою залишилась у пам'яті сучасників та рідних, які й досі зберігають її листи, які лягли в основу художньо-публіцистичної повісті Марії Морозенко.

Розкішна ташанська природа завжди була джерелом натхнення художниці, адже народилася вона в мальовничому селі Ташань, що на правому березі річки Сушій та її притоки Ташанки. Багато століть назва села не змінювалась і лише 250 років тому воно стало відомим як Городище.

Бо так забажалося його власнику графу Петру Рум'янцеву-Задунайському, який отримав Ташань від цариці Катерини II. Але історію своєї батьківщини ще з самого малечку майбутня художниця знала з розповідей своїх рідних, які переказували

їх дітям та онукам зі спогадів батьків та дідів. Родина гордість у Самутіних завжди панувала в душах. Можливо саме це почуття і породило в свідомості майбутньої художниці таку жагу до возвеличення України аж до космічних висот. І все це не давало ані нагород, ані гідного визнання її творіння за життя. Хоча...

Й обділеною творчими успіхами її назвати не можна, адже тривалий час вона, як художник по костюмах, збагачувала своїм талантом роботу кіностудії імені Олександра Довженка. І дійсно робила справжні дива з солами, мушлів, очере-ту, кукурудзи, сарго, всього, що в її руках оживало і перетворювалось на мистецькі шедеври. Картон, тампера. Художниця є авторкою рослинних колажів, які й досі дивують своєю висотою творчого сприйняття української нації.

Подивіться хоча б роботу «Цариця Олеся на власному городі» і все зрозумієте. Захоплюють неповторні колажі, на яких оживає рідна хата, наповнена молитвами та духовністю, розкішними портретами рідних та оселі, з якою вона була пов'язана пуповиною і яку оспівувала у своїх творах так романтично, що мимоволі хотілось у ній побувати всім, хто бачив ці картини. З книги знаю, що її «Чаша Амріті» народилася так: «Символ духовності. Я почала робити Снігуроньку, а Вчитель мені через інтелект говорить: «Нащо тобі Снігуронька, роби Чашу Амріті». Знайшла в книжці, що це чакра серця. Чим більше духовна людина, тим більше в серці духовного. Чим більше піднімається людина, тим більше вона духовна, тим добріше її серце. Вінок — це зростання інтелекту, людина може відрізати, де добро і де зло.»

Такою була і вона — велика художниця не свого земного, а нашого космічного часу Ганна Самутіна.

Бразилія очима Марини Гримич

«Бранзолія». Таку назву має нова книга письменниці та науковця Марини Гримич, в якій вона розповідає про своє враження від відвідання однієї з найзагадковіших країн далекого зарубіжжя.

Письменниця на запитання: «Чому саме так називаєте цю країну?» відповідає просто: «Так її там називають і досі». А збагнути, що спокусило її на подорож, допомагає усвідомлення того, що лише науковець-етнопсихолог, ким, власне, вона і є, може не тільки насолоджуватись усім, що надбала і від природи має ця країна, а й глибоко дослідити історію та турботи місцевої української громади. У Бразилії українська діаспора напрочуд дієва і зберегла все найкраще від українських традицій та звичок, із якими колись давно українці-заробітчани приїхали в ці далекі краї і вижили та й нині живуть дуже пристойно і гідно, користуючись пош-

ною і підтримкою бразильців. Сторінка за сторінкою і ти мимоволі переймаєшся всім пережитим нашими земляками в минулому і захоплюєшся тим, якими вони є нині. Адже серед бразильців українського походження — чимало видатних і непересічних людей, які на сьогодні мають вплив не лише в місцевому середовищі, а й у питаннях формування світового культурологічного контенту. Ми пишаємось ними, а вони на перший поклик України аж звідти, чують його і чи не першими реагують.

Принаймні саме у мене виникла така думка після прочитання «Бранзолії», написаної Мариною Гримич, яка здатна не лише дослідити, а й пропустити матеріал крізь усі фібри своєї душі. Здається, що пані Марина полюбила своїх нових знайомих, та й пишається цими знайомствами і прагне розповісти про все почуте і побачене мовою серця. У нібито подорожніх

записках, які породжують не лише зацікавлення, а й бажання побувати у такій далекій і водночас «українській» Бразилії, яка береже Україну в серці.

Лариса БЕЗСМЕРТНА

редактор

Елизавета КРАСНІЧЕНКО

театр

■ ЧЕРКАСЬКИЙ ДРАМАТЕАТР ЧИ «СНІГОВА ПРИМАРА»?

Понад півроку тому постраждав від пожежі Черкаський обласний музично-драматичний театр імені Т. Шевченка, який вигорів 1 липня 2015-го. Знищене вогнем приміщення, де не має даху, а безжальний мороз і сніг продовжують псувати стіни. Глядацька зала повністю занесена снігом. За словами актора театру та голови правління благодійної організації «Благодійний фонд «Черкаський театр» Олександра Гуменного там працюють три працівники, які ведуть боротьбу зі снігом – для замилювання очей...

На жаль, кошти, які, за словами пана Олександра, надходять у місцевий бюджет із Києва, до театру не потрапляють. Тим часом, поки місцева влада вже півроку планує ремонтні роботи, актори театру поневіряються по місцевих будинках культури, які аж ніяк не облаштовані для виступів драмтеатру. Приміщення, що хоч частково підходить для постановок – місцева філармонія, проте, за словами акторів театру, туди їх пускають неохоче. Неодноразово виникали ситуації, коли доводилось через це скасовувати вистави. Хоча місцева влада давала обіцянки театралам, що ті зможуть виступати у філармонії мінімум 10 днів на місяць, в результаті ж, якщо 2–3 рази на місяць поставлять вистави, то на цьому і все.

А де ж ви репетируєте? – запитала я у акторки театру Галини Прохорчук, на що вона радісно відповіла: «На щастя, театр згорів не повністю. Частину, яка зруйнована, відрізали від централізованого опалення, а у приміщенні декоративної зали, що вціліло, відбуваються наші репетиції».

Так, у напівзруйнованому приміщенні працюють актори візитної картки Черкас, завзяті театралі, сподіваючись, що театр відбудують, також самостійно збирають на це кошти.

Навколо Черкаського театру та причин пожежі у місті ходять легенди. Одна з версій – театр виступив проти забудови поблизу нього, яка б заважала його роботі і навіть виграв суд, а потім раптово згорів. Спочатку там мав будуватись торговельно-розважальний комплекс, тепер же споруджується житловий комплекс, висота якого не мала би перевищувати 10 поверхів, а на сьогоднішній день вже збудовано – 12.

Можливо, всіх влаштує такий собі «театр на колесах»? Це запитання, на яке повинен відповісти кожен житель міста та області, а потім примушувати місцеву владу запрацювати у цьому напрямку або ж дивитись вистави в Інтернеті. Ну а що – зате безкоштовно!

«Маленька Одеса» на Подолі

У столиці, на Подолі, збирає аншлаги вистава «У Києві на Подолі».

Міська байка про співіснування єврейської та української родин, яка наповнена комедійними сценами, останніми роками стала візитівкою Київського академічного театру «Колесо». Талановитий режисер-постановник та автор сценарію – Володимир Пентаюк більше десяти років тому поставив цю п'єсу за мотивами водевілю М. Янчука «По ярмарку» і наділив її низкою певних акцентів, символів та ідей.

«Вистава розкривається, як чарівна квітка, а кожна постановка дозволяє їй буяти і вкриватись рясним цвітом», – говорить актор театру «Колесо», головний герой, що виконує роль Богдана, Денис Драчевський. Він єдиний, хто грає у цьому спектаклі від його прем'єри, решта трупі з того часу змінилася. «Від часу першої постановки сама вистава зросла, розкрилася», – запевняє Денис.

Театр «Колесо» має три зали, кожна з яких відрізняється оригінальністю та камерною атмосферою. Водевіль «У Києві на Подолі...або Где ві сохніте бельйо» ставлять в декількох залах: інколи на основній сцені, а переваж-

но в кафе театру. Тут глядач не просто спостерігає за акторами на сцені – він опиняється в епіцентрі старого Подолу, який своїм побутом дуже нагадує Одесу...

«Методика кафе-театру зародилася ще у Франції, – коментує театрознавець, завідувач літературною частиною Ільїна Генсітська. – Нині у Києві ми єдиний театр, хто використовує такий підхід. Під час спектаклю актори спілкуються з публікою, пригощають глядачів ароматним вином та канапками. До слова, за 10 років показу цієї вистави, глядачі випили 1000 літрів вина...»

І справді, ведучий та головний оповідач у цій п'єсі Гопз-точилом, якого грає Андрій Мороз, активно працює з глядачем, тим самим нівелюючи так звану «четверту стіну».

Креативно втілив Дмитро Соловійов образ Міліціянто Собачко. Жителі київського дворика жартівливо називають його «пан влада», якого постійно хочуть приспати, у прямому сенсі цього слова «підсолоджуючи йому життя».

Тому, символічним для героя є і його ім'я – Собачко, адже «собача робота», господар, який підготовує, та

прив'язаність Міліціянто до певної території – набір рис дворового пса.

Основна ідея та режисерський задум – показати, що кохання не має кордонів, акцентуючи увагу на словах головного героя Богдана: «Ми всі одного племені, Божого!» Стосунки Рахлії (Ольги Васинюк) – єврейки за національністю та українського «козака» Богдана (Дениса Драчевського), на радість глядачам, завершилися хепі-ендом, які разом із акторами здійснили ностальгічну подорож у минуле та побували у серці Києва – на Подолі.

Вертеп по-київськи

3 25 грудня Поділ Києва прикрашав фестиваль «Казки Старого Подолу».

Найкращі українські гурти та виконавці радо зустрічали гостей. На феєричній сцені жителі та гості столиці насолоджувались концертами Тартака, Майка Кауфмана-Портнікова та інших.

Оригінально зустріли на Подолі й Різдво... Чарівна казкова атмосфера, яку створили організатори свята, дарувала всім радість і тепло. Незважаючи на мороз, люди радо співали пісень, танцювали, дітлахи – бавились у стогах соломи, яка купками лежала посеред святкової площі.

Місце, де проходив фестиваль, було стилізовано під біблійну легенду народження Ісуса Христа. Гості могли сфотографуватись біля вертепу,

тримаючи на руках малого Ісуса.

Справжнім святом став виступ Тараса Чубая та гурту «Плач Єремії», які у прямому сенсі слова «підірвали» публіку. По-перше, хлопці співали наживо, по-друге, між сценою

і людьми не було ніяких захисних плівок (від холоду чи ще від чогось), як на концертному майданчику Софійської площі.

А коли запальний Тарас Чубай почав співати українські колядки Центральної та За-

хідної України – народ просто вибухнув оплесками та вигуками «браво». Тож не дивно, що гурт неодноразово визивали на біс.

Найбільш органічно, у виконанні одного з найпопулярніших українських гуртів «Плач Єремії» зазвучала колядка «Нині Різдво Божого Дитяти», яку, за словами Тараса Чубая, вчили співати киян гості з Західної України. Цю колядку виконали декілька разів поспіль.

Організатором свята виступив фестиваль «У пошуках Made in Ukraine». І справді, Різдво на Подолі стало незабутнім для всіх. Без пафосу і фальші, а як в українській хаті – теплим, затишним і дійсно казковим.

сторінки історії

Вірші Володимира Сосюри, які надруковані у журналі «Вільні думки», № 1, січень 1918 рік, місто Бахмут.

ЧИ ВЖЕ НЕ ПОРА...

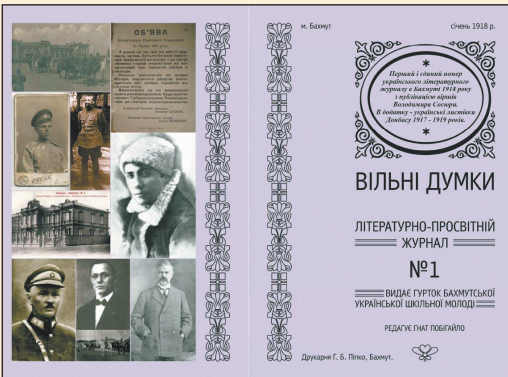
Чи вже не пора перестати так гризтись,
Бо зіронька волі захмарилась вже...
Нам треба єднатись і з ворогом битись,
Що знову кайдани нам з сміхом кує!

Ой встаньте, ой встаньте, бо хмари несуться
І смерть вони зіроньці-волі несуть.
Чи чуєте – плаче земля там, де б'ються,
Де кров за Україну червону лють...

Ой встаньте... Вже близько ворожая сила...
Вона вже підходе до нас!
Нехай того зразу закріє могила,
Хто спить в цей сумливо-злий час.

Чи вже не пора перестати так гризтись,
Бо зіронька волі захмарилась вже...
Нам треба єднатись і з ворогом битись,
Що знову кайдани нам з сміхом кує! (стор. 4).

ВЕЧІР

Зіронька... Хвилі в сріблі...
Тихо лунають пісні,
Мрії на серці ясні,
Мрії чудові мої,
Мрії кохання –
Зірочки ранні...
Далі, – там степ розвернувся,
Гори синіють,
Гай к тим горам пригорнувся,
Церква біліє.
Десь соловейко співає,
Де – я не знаю...
Пісня далеко лунає.
Плакатъ бажаю. (стор. 8).

На Донеччині знайшли «вільні думки» Сосюри

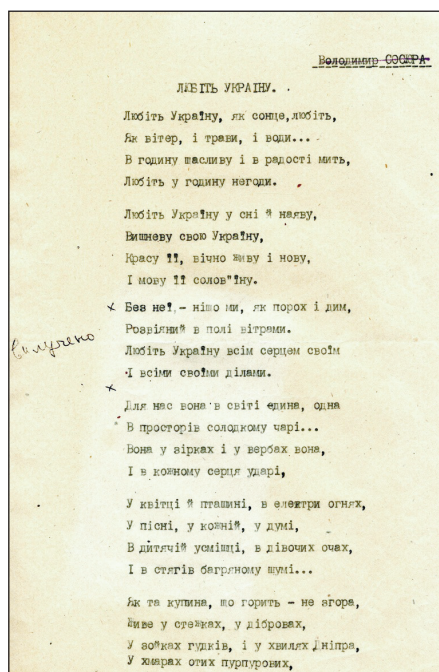
У грудні минулого року у краєзнавчому музеї Бахмута (колишнє місто Артемівськ) відбулася презентація перевиданого журналу № 1 «Вільні думки», який вийшов у цьому місті у січні 1918 року.

Свого часу його підготували та видали члени гуртка Бахмутської української шкільної молоді за редакцією Гната Побігайла. Довгий час вважалося, що журнал втрачено назавжди, адже ні одного повідомлення про те, що його знайдено, не було. І ось через 98 років ми можемо гортати сторінки цього унікального видання, читати його матеріали. А вони – про життя учнівської молоді нашого краю, з літературними творами, і що особливо важливо, з двома ранніми віршами Володимира Сосюри – «Чи вже не пора» та «Вечір».

А вперше про те, що такий журнал взагалі існував, ми дізналися від самого Володимира Сосюри, який був гордий з того, що саме у часописі надруковано його першого вірша під назвою «Чи вже не пора». Про це В. Сосюра розповів у своїй анкеті, яка з'явилася в «Універсальному журналі» від 2 грудня 1928 року. Цей поетів спогад був передрукований в еміграції у другому виданні «Валліянського збірника» під редакцією Юрія Луцького (1977), а згодом і у I томі «Вибраних творів» В. Сосюри у двох томах (упорядник С. А. Гальченко, Київ, 2000 р.).

Вірш «Чи вже не пора...», дійсно, якщо враховувати журнальний варіант, є першим друкованим віршем Володимира Сосюри. Але дослідники встановили, що перша публікація цього твору була у лисичанській газеті «Голос рабочего», в номері за 22 жовтня 1917 року.

Про інший вірш під назвою «Вечір», який теж було надруковано у цьому ж

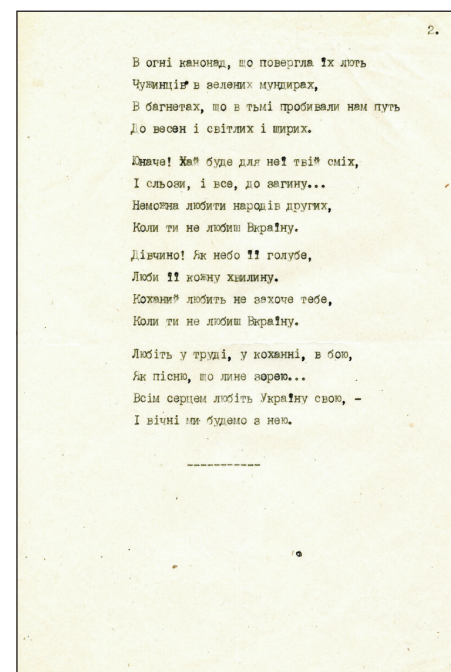

Володимир Сосюра. Любіть Україну. Вірш, 1962. Машинопис з поміткою автора. Центральний державний архів-музей літератури і мистецтва України, ф. 44, оп. 2, спр. 47, арк. 1, 2

журналі, у своїй анкеті В. Сосюра чомусь не згадав. Для багатьох шанувальників Сосюриної поезії цей твір і сьогодні залишається невідомим. Віднайдений номер журналу дає можливість ознайомитися з цим раннім віршем. Уточнено, що ці два твори, які з'явилися на сторінках журналу «Вільні думки» у 1918 році, підписані справжнім прізвиськом поета – Сосюра.

До того ж, уважний читач, певно, відмітив, що у спогадах Сосюри журнал має назву «Вільна думка», хоча його дійсна назва «Вільні думки».

Примірник журналу «Вільні думки» у фондах Національної історичної бібліотеки України (м. Київ) віднайшов не втом-

ний краєзнавець, головний зберігач Бахмутського краєзнавчого музею, голова міської організації НСКУ Ігор Корнацький.

На жаль, про подальші номери цього літературно-просвітнього видання нічого невідомо, скоріше, їх не було, хоча у започаткованому журналі була оголошена передплата на 1918 рік із ціною 1 карбованець за номер.

Валерій РОМАНЬКО,
голова Донецької обласної організації
Національної спілки краєзнавців України,
доцент Донбаського державного педагогічного
університету

Рано пішов поет із життя...

Так сталося, що січень став і місяцем народження, і місяцем смерті Володимира Сосюри.

6 січня 1898 року він народився, а через 67 років, 8 січня 1965 року, помер.

Січень – це час вшанування відомого поета-лірика. Згадаємо, якими вони були, останні дні нашого славного земляка.

Сльози і любов, радість і горе, успіхи й розчарування переслідували Володимира Сосюру все його свідоме життя. Скільки їх, цих подій, пройшло за 67 років життєвого шляху!

Багатодітна сім'я – восьમેро дітей; батько був п'яницею і помер у віці 37 років; юнацьке кохання до бахмутської красуні Констанції Рудзянської, яка не відповіла взаємністю, а він її пам'ятав до кінця днів своїх; розлучення з дружиною Вірою, з якою залишилися два сини – Олег і Микола; щастя і горе з Марією, яка народила йому сина Володимира...

Крім сімейних проблем додалися громадські й партійні: за вірші, в яких влада вбачала недоліки, двічі виключали з партії та Співки письменників, особливо ж дісталось за вірш

«Любіть Україну». І все це, незважаючи на те, що поет користувався всенародною любов'ю, мав вагомні премії: всесоюзну Сталінську та республіканську імені Т. Г. Шевченка. Горя принесли жажливі картини голоду в Україні 1932–1933 років, свідками яких був Сосюра.

В автобіографічному романі «Третя Рота» він напише: «Напівпомерклі очі страдників мого народу з тяжким доктором дивились у мою залиту сльозами душу, і їх муки страшно вгрузали в неї, щоб в 1934 році вибухнути гіпноанікальним психозом».

«Прощай, наш український Бояне, навіки прощай!» – ці слова Андрія Малишка, сказані на похоронах В. Сосюри, повторювали мільйони шанувальників його творчості. Важко пережили смерть поета його рідні, земляки-донбасівці.

Проходять роки. Пам'ять про поета не згасає. Живе його безсмертна поезія у душах наших сучасників, три-вожить наші думки, закликає до активної дії в ім'я щастя і добра.

Валерій РОМАНЬКО

редактор
Євген БУКЕТ

ПІСЛЯМОВА

■ БАНДЕРА У ДНІПРОПЕТРОВСЬКУ

Активісти «декомунізували» в'їзд до Дніпропетровська – на стелі з орденом Леніна, яким нагороджене місто, вони встановили зображення Степана Бандери.

Як зазначив один із активістів Максим Дорофеєв, портрет Бандери розташували на в'їзді в місто з боку Донбасу не випадково: це має символізувати підтримку патріотичних ідей на Сході України.

За словами учасників акції, встановлення зображення Бандери замість Леніна – це спроба допомогти з декомунізацією міста власними силами, а також своєрідний «тест» для Дніпропетровська та дніпропетровської влади «на патріотизм, на дотримання ідеалів Революції Гідності».

■ ВУЛИЦІ ЛЕНІНА В ХОРОЛІ НЕ БУДЕ

12 січня в місті Хоролі Полтавської області комісія з найменування, перейменування та повернення історичних назв вулиць, провулків, площ та скверів рекомендувала міському голові перейменувати 25 вулиць. Серед них і центральну – колись вулиця Леніна, – яку Хорольська міська рада попереднього скликання ще 24 лютого 2014 року назвала вулицею Небесної Сотні. Комісія також рекомендувала зберегти за вулицею назву Небесної Сотні.

Нагадаємо, що 23 грудня 2015 року Хорольська міська рада сьомого скликання скасувала рішення своєї попередниці й тимчасово повернула центральній вулиці міста стару назву – вулиця Леніна.

Утім, після 21 листопада 2015 року згідно із декомунізаційним законодавством рішення про перейменування приймають міські голови.

«Скасовуючи рішення від 24 лютого 2014 року, міська влада мала на меті привести перейменування вулиці Леніна на вулицю Небесної Сотні у відповідність до процедурних норм. 12 січня комісія розглядала два варіанти назви – Соборна та Небесної Сотні й підтримала саме останній варіант, – зазначив міський голова Хоролів Сергій Волошин. – Я також схилився до назви вулиця Небесної Сотні. Понад 200 хорольців воюють у зоні АТО, тому це природно й виправдано».

У місті Ізюмі на центральній алеї міського парку стоїть пам'ятний знак сепаратистам початку ХХ століття.

Традиційна назва – пам'ятник загиблим революціонерам Жовтневої революції. Це советський братовбивчий символ, він понад сто років продовжує стояти, як «соска пустушка», на честь перших сепаратистів Ізюмщини. А от пам'ятника, чи хоча б упорядкованої могили борцям за незалежну Україну тих років, яких у цьому краї загинуло тисячі, немає.

Місцева влада, що складається в основному з учорашніх комуністів та партії регіонів, які сьогодні мають іншу назву, вирішила не прибрати цей символ тоталітаризму. На своїх зібраннях вони бездоказово стверджують, що там є поховання. Навіть якщо б були, на виконання Закону України «Про засудження

Декомунізація по-слобожанськи

комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарного режимів та заборону пропаганди їхньої символіки» необхідно із центральної алеї парку перенести цвинтар, перепоховати останки.

Сьогодні вже в багатьох місцях демонтовані пам'ятники Леніну, більшість із яких відвезена на зберігання з надією до «кращих комуністичних часів». Придивіться уважніше, п'єдестали влада не поспішає прибрати.

Пам'ятники не здають на металобрухт. Наприклад, в Ізюмі бронзова скульптура Леніна вагою в 3200 кг має мінімальну ціну 180 000 грн. Невже місту зайві такі кошти? Його взагалі не прибирають, затягують час, мабуть очікують виборів нового Президента. Того і ди-

вись, місцева влада, вичікуючи, вигадає якусь причину на кшталт «безцінного монументального творіння мистецтва» і залишиться цей кат назавжди стояти на площі. Якось символічно виглядають пам'ятники в Ізюмі: «безрукий» Шевченко сиротливо дивиться в очі всемогутнього Леніна. Сьогодні не вистачає додаткового закону, чи то роз'яснення з утилізації монументів, та знесення їх п'єдесталів. Така розруха, залишені понівечені «пеньки», на мій погляд, психологічно діють на людей значно гірше, ніж сам пам'ятник. Місця стояння ідолів повинні бути зрівняні з землею, щоб не залишалося жодних приводів для їх згадки.

Для перейменування вулиць міста Ізюма створена комісія з

людей здебільшого пенсійного віку. Це вчителі історії, які називають себе краєзнавцями. Наприклад, директор музею, в якому ще й сьогодні дітям розповідають про «труднощі встановлення Радянської влади в часи громадянської війни». А що не так? Вони вчилися за радянської влади. Їх ніхто не перевчав. «Десять разів повторена неправда сприймається за правду». Вони ту «історію» повторюють щодня і вже прийняли її на віру. Гірко думати, чому вони навчають дітей...

Мене як журналіста, єдиного члена Національної спілки краєзнавців України в місті Ізюмі, допустили бути присутнім на цій комісії від громадськості, без права голосу. Перед початком засідання комісії я роздав усім грудневий номер газети «Культура і життя» з моєю статтею «Про дату заснування Ізюма». У ній наведені факти, що нав'язаний нам російською політикою засновник міста не є таким і взагалі потрібно нарешті визнати, що він був антиукраїнським діячем.

Але які б не були факти, вулицю Кравцова все одно вирішили перейменувати на честь Донця-Захаржевського. Хоча Захаржевський завдав українцям горя значно більше, ніж Кравцов...

Пропозиція назвати цю вулицю іменем Героя України Василя Стуса комісією взагалі обурило – «Як можна назвати вулицю іменем тюремника?!» Коментарі, як кажуть, зайві...

Леонід ЩИБРЯ,
член Національної спілки
краєзнавців України,
м. Ізюм

Газета «Культура і життя»

№ 2 (4677), 15–21 січня 2016 р.

Виходить із 7 жовтня 1923 року
Свідцтво про реєстрацію
КВ № 1026 від 26.10.94 р.

Засновники

Міністерство культури України, Український комітет профспілки працівників культури, редакція газети

Головний редактор

Євген БУКЕТ

Адреса редакції

03040, м. Київ, вул. Васильківська, 1
Тел.: +38 (044) 498–23–66
cultandlife@gmail.com

Видавець

Національне газетно-журнальне видавництво

Генеральний директор

Андрій ШЕКУН

Видавнича рада

Андрій КУРКОВ (голова), Анатолій СЕРИКОВ (заступник голови), Євген БУКЕТ, Сергій ВАСИЛЬЄВ, Олег ВЕРГЕЛІС, Вадим ДОРОШЕНКО, Віктор фон ЕРЦЕН-ГЛЕРОН, Наталка ІВАНЧЕНКО, Ростислав КАРАНДЄЄВ, Ігор ЛІХОВИЙ, Наталія ЛИГАЧОВА, Наталія МУСІЄНКО, Лариса НІКІФОРЕНКО, Юрій ПЕРОГАНІЧ, Роман РАТУШНИЙ, Віталій САТАРЕНКО, Олег СВІРКО, Артем СТЕЛЬМАШОВ

Адреса видавництва

03040, м. Київ, вул. Васильківська, 1
Тел.: +38 (044) 498–23–65

Дизайн та верстка

Сергій ЗАДВОРНИЙ

Поліграфічний комбінат
ТОВ «Типографія "Від "А" до "Я"»
м. Київ, вул. Колекторна, 38/40
Тел.: (044) 563–18–04, 562–28–51

Розповсюдження і реклама

Тел.: +38 (044) 498–23–64;
+38 (097) 111–17–56

Редакція не публікує колективні листи та звернення
Публікуючи проблемні матеріали, редакція, окрім спеціально обумовлених випадків, подає лише авторський погляд.

Передрук і відтворення текстових та ілюстративних матеріалів «Культури і життя» – тільки з письмового дозволу редакції.

© «Культура і життя», 2016

ПЕРЕДПЛАТА НА ГАЗЕТУ ТРИВАЄ

Передплатна ціна на 2016 р.:
1 місяць – 19,22 грн; півріччя – 115,32 грн

У передплатній ціні враховано вартість доставки до вашої поштової скриньки і вартість оформлення абонементу.

Передплатний індекс
60969

Наклад 5 000

Ціна договірна

